

BOSNA SREBRENA

**Službeno-informativno glasilo
FRANJEVAČKOG PROVINCIJALATA U SARAJEVU**

Godina LX, broj 3/2009.

IZ SADRŽAJA

IZDAJE
Franjevački provincijalat
Bosne Srebrenе
Zagrebačka 18
BiH-71000 Sarajevo
Tel.: +387 33 722 450
Fax: +387 33 722 451
www.bosnasrebrena.ba
E-pošta: tajprov@bih.net.ba

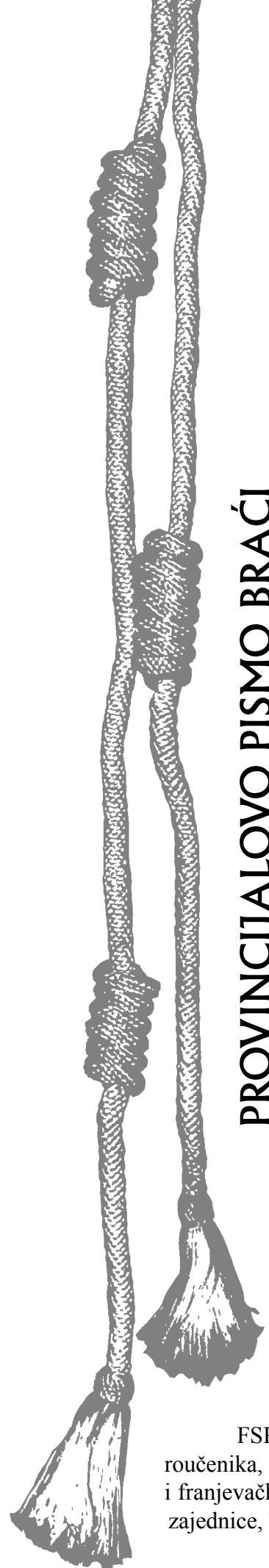
ODGOVARA
fra Lovro Gavran

UREĐUJE
fra Janko Ćuro

LEKTORIRA
fra Marijan Karaula

TISKA
Grafički atelje OSKAR, Sarajevo

Provincijalovo pismo braći	3
Iz Generalne kurije.	5
Pismo Generalnog Definitorija ... 5	
Iz Provincijalata	8
Središnja proslava 800. obljetnice Reda. . . 8	
Čestitka Vinka kardinla Puljića ... 10	
Poziv na međureligijski meditativno-molitveni susret ... 11	
Uključivanje knjižnica u zajednički mrežni sustav ... 12	
Za nekrologije ... 14	
Iz tajništva	15
Redovničko oblačenje ... 15	
Svečani zavjeti ... 15	
Obavijest o zavjetovanju... 16	
Napustio Red i Provinciju ... 16	
Dopuna za Tabulu Provincije... 16	
Nova adresa ... 16	
Iz zapisnika sjednica Definitorija ... 17	
Seminar prigodom svećeničke godine ... 19	
Nova uprava provincije Presvetog Otkupitelja ... 19	
Iz Provincije, Crkve, svijeta	20
Proslava 800. obljetnice Reda u Bosni Srebrenoj. ... 20	
U povodu znamenite obljetnice... 21	
Srebreni jubilej fra Antona Nue ... 21	
Započela nova akademska godina... 21	
Fra Josep-Maria Massana posjetio FMSC <i>Bosna Srebrena</i> ... 22	
Svečani završetak 800. obljetnice Reda ... 22	
Međuprovincijski susret franjevačkih novaka ... 23	
Prilozi	24
Kapitol <i>na rogožinama</i> . . . 24	
Izvješće sa Generalnog kapitula OFM ... 24	
Glavne poruke našeg Prov. kapitula ... 26	
Neke inicijative za pastoral zvanja, odgoj i formaciju ... 27	
Homilija u povodu otavaranja nove ak. godine ... 29	
Pastirsko pismo biskupa BiH ... 31	
Pjevaj i idi svojim putem ... 38	
In memoriam	41
+ Fra Marko Gelo (1950-2009) ... 41	
Dodatak	45
<i>Fraternitas</i> 10. u 2009. godini ... 45	

PROVINCIJALOVO PISMO BRAĆI

SVEĆENIČKA GODINA, MOTIV ZA VEĆE ZALAGANJE I NOVE INICIJATIVE

*Draga braćo u Kristu i sv. Franji,
Gospodin vam dao svoj mir i svako dobro!*

Evo, godišnji odmori su prošli, personalne promjene obavljene. Svečano smo proslavili 800-tu obljetnicu uteviljenja Franjevačkog reda: i u Podmilačju, i u Zagrebu, i u Čerigaju (na Širokom Brijegu). Bio je to lijep i duboko doživljen poticaj obnovi našega predanja Bogu i našeg posvemašnjeg zalaganja za brata čovjeka.

Proslavili smo u Novom Šeheru patron naše Provincije, Uzvišenje sv. Križa, svojim bratskim susretom na kapitulu na rogožinama, te svečanim zavjetovanjem četvorice naše braće. U ovom broju *Bosne Srebrenе* donosimo glavne poruke sa toga skupa. Objavljujemo i poticajnu poruku koju nam je uputio Generalni definitorij prigodom svetkovine sv. Franje Asiškog.

U međuvremenu je počela nova školska godina, a ujedno i novi val našeg zalaganja na njivi Gospodnjoj. Naš proljetnošnji Provincijski kapitul, kao i naše uobičajene promjene, vjerojatno su uzrokovale i određenu stagnaciju, odnosno barem neku malu pauzu s obzirom na naše pastoralne aktivnosti, a osobito na nove inicijative. Moguće je da nam je zbog toga manje zapaženo prošao **početak Godine svećenikâ** – jer se dogodio neposredno pred školske praznike. No, sada je situacija već dosta drugačija. Početak nove školske godine je kao naručen za nove inicijative i nove akcije. Ne zanemarujući druga zaduženja, posvetimo se ove godine kako svom osobnom posvećenju, tako i dubljem uvođenju Božjega naroda u tajnu svećeništva, a skupa s tim i promociji duhovnih zvanja – svećeničkih i redovničkih, muških i ženskih.

Nešto smo razgovarali u vezi s time i na kapitulu na rogožinama, a još više na susretu gvardijana 12. listopada. Neke će konkretnе akcije pokrenuti i sama uprava Provincije, u suradnji s odgojnim ustanovama, ali ono najvažnije i najplodonosnije bit će rad u bazi, u samoj župi. A taj rad mora biti bratsko-sestrinska suradnja svih sa svima: župnikâ, kapelanâ, časnih sestara,

FSR-a, FRAMA-e, ministranata, crkvenog odbora, Pastoralnog vijeća, roditelja i vjeronaučnika, starih i mladih. Jedino takvom suradnjom može se svjedočiti sveopće kršćansko i franjevačko bratstvo. Jedino videći takvu suradnju netko može poželjeti biti aktivist takve zajednice, bilo u svećeništvu, bilo u redovništvu, bilo u laikatu.

Pritom moramo biti svjesni činjenice da naša sreća i uspjeh našega rada ne ovise toliko o našim sposobnostima i našim nastojanjima, koliko o Božjem daru. Taj dar moramo od Boga izmoliti. A i izmoliti ćemo ga najbolje skupa s našim suradnicima i s povjerenim nam vjernicima. „Solo akcije“ nemaju kod Boga neke osobite vrijednosti. Nije bitno gdje sam. Nije bitno s kim sam. Nije važno na kojoj sam dužnosti – nego: jesam li na onoj dužnosti na koju me šalje Božji poziv, upućen mi preko mojih poglavara? Jesam li tamo gdje me zove potreba Crkve, ili tamo gdje bi to htjela moja ljudska pamet? Jako ću se prevariti i vrlo brzo razočarati ako pomislim da ću biti sretniji ako sam dalje od križa. Čovjek na križu i u boli, ali s Bogom – bit će daleko sretniji od onoga što bježi od križa, od boli i od Boga. Nažalost, često se događa da mi pokušavamo sebi kovati neku sreću mimo Božje volje – i onda se, dakako, brzo razočaramo.

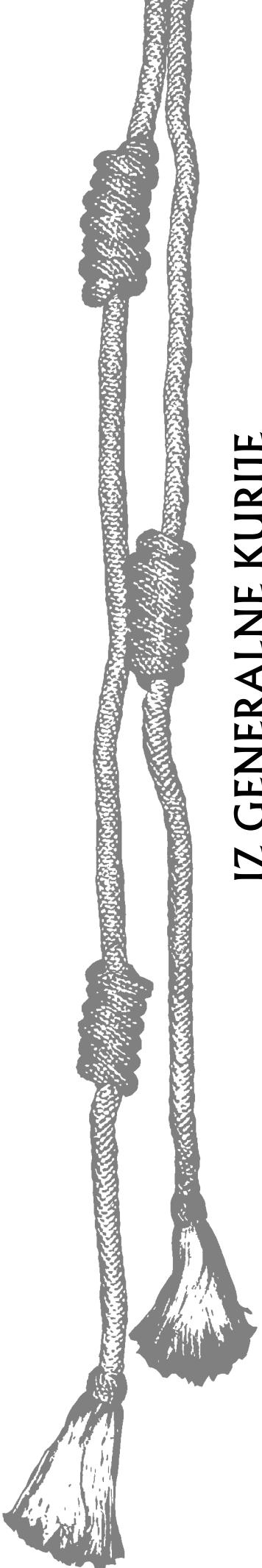
Zato u ovoj godini svećenikâ, mi svećenici učinimo sve da se suočilićimo Kristu, Velikom svećeniku, i da Mu se potpuno stavimo na raspolažanje. A sve one koji nisu svećenici, bratski molim: neka sve svoje molitve i žrtve ponizno prikažu nebeskom Ocu za posvećenje nas svećenika, za našu velikodušnost, požrtvovnost i ustrajnost u vršenju svećeničke službe, kao i za nova svećenička i redovnička zvanja. Samo prepustivši se potpuno u ruke Božje: molitvom, žrtvom i vršenjem Njegove volje, možemo mirno gajiti nadu da će Bog uspješno i slavno dovršiti svoje djelo koje je započeo u nama osobno i u svijetu uopće.

Molimo za se, molimo za svoj narod, molimo za Europu, molimo za cijeli svijet – jer svemo-guci Bog nije ni siromašan ni škrt. On može i hoće i danas činiti divna, čudesna djela po cijelome svijetu – ali traži našu vjeru i očekuje našu otvorenost za prihvaćanje Njegovih preobilnih darova, za koje mi katkada ni iz daleka nismo spremni.

Molim vas, braćo, posvjestimo svaki na svom mjestu našim vjernicima ove činjenice, zdušno molimo i radimo, pa se onda slobodno unaprijed možemo radovati i plodovima svoga rada – jer Bog nikad nikome nije ostao dužan, nego nam uvijek daje daleko više nego što zaslужujemo.

S ovim mislima svima vam želim MIR i DOBRO, te plodonosan rad u Božjem vinogradu.

Fra Lovro Gavran, provincial

IZ GENERALNE KURIJE

SLIJEDITI SVETO EVANĐELJE KAKO BISMO GA UČINILI ŽIVIM I VIDLJIVIM SVOJIM SUVREMENICIMA

Draga braćo,

Neka Gospodin Isus svakomu od vas daruje svako dobro i svoj mir.

Na početku naše službe Sveopćem bratstvu, a nastavljajući već ustaljeni običaj, u prigodi svetkovine našega serafskoga Oca sv. Franje, želimo vam uputiti bratski pozdrav i jednostavnu poruku kako bismo zajedno krenuli na put svoga franjevačkoga života i poslanja, „s vjerodostojnošću i otvoreni budućnosti”.

Proveli smo tri godine razmišljanja, produbljivanja i otkrivanja “milosti početaka”, te smo došli do izvornog nadahnuća svoje karizme, do iskonskog Franjina „nadahnuća”, što mu ga je nadahnuo Gospodin, a koje je prethodilo potonjoj „instituciji”. Zajedno zahvaljujemo Gospodinu za brojne plodove što ga je taj uzlaz na izvorni “popoljak” sigurno proizveo u Redu i u njegovim jedinicama. Bijaše to poput povratka „prvoj ljubavi”, i kako bismo voljeli kad bi zanos i žar početaka mogli i dalje hraniti i pokretati našu svakodnevnu vjernost! Vraćajući se početku svoje karizme susreli smo s novim očima Franju, ali nismo se htjeli vraćati unatrag, kao povijesnoj i nostalgičnoj prošlosti; naprotiv ponovno smo posjetili osnovno Franjino iskustvo kao ikonu svoje budućnosti, kao *forma vitae* koju smo svi pozvani ostvarivati i od nje učiniti rječito svjedočanstvo za današnji svijet.

Kad mi slavimo “milost početaka”, gledamo na Franju Asiškoga. Ali Franjo, kako bi došao do srži svoga životnoga nacrtta, video je Isusa Krista, prisutna u poljubljenom gubavcu, vidljiva u Raspelu sv. Damjana, nadahnitelja u slušanoj Riječi u Porcijunkuli. I dok Franjo još nije znao što treba činiti, sam Gospodin mu je objavio kako treba “živjeti po načinu svetog Evandželja” (*OR* 14). Franjo nas sve ponovno upućuje na Evandželje, na osobu siromašnog i raspetog Krista! To je veliki dar što smo ga i mi primili! Za taj jedinstveni dar, kao i za druge bezbrojne darove koje primamo – dar života, poziva, braće, Riječi, Euharistije – trajno zahvaljujemo Gospodinu i duboko smo mu zahvalni.

Nedavni Generalni kapitul podsjetio nas je na to i jasno ponovno prediočio: “To je radosna vijest koju smo primili: Evandželje Isusa Krista Sina Božjega, dar koji je promijenio život Franje Asiškoga i koji mijenja život svakoga od nas” (*Nositelji dara Evandželja* [NDE] 5). “Opsluživati sveto Evandželje” (*PPr* 1,1), što znači “slijediti nauku i stope Gospodina našega

Isusa Krista” (*NPr* 1,1) jest naše “pravilo i život” (*PPr* 1, 1). Kao što je Franjo “razumio samoga sebe u potpunosti u svjetlu Evanđelja” (*Benedikt XVI.*), tako smo i mi pozvani poći od Evanđelja kako bismo ga živjeli u različitim i promjenjivim prilikama sadašnjosti, u kojima se svatko od nas nalazi, zajedno s Franjom i onako kako nam je on prenio. Na taj način, u radosnoj i stvaralačkoj vjernosti (usp. *VC* 37), dat ćemo prikladne odgovore na znakove vremena, kako je to od nas zatražio Generalni kapitul iz 2003. (usp. *Gospodin ti dao mir* 6).

Da bismo mogli “slijediti Evanđelje izbližega” (*GGKK* 5,2), kako smo obećali, i držali “riječi, život i nauku i sveto Evanđelje” (*NPr* 22,12) Isusovo, trebamo na prvom mjestu prihvati u svom životu darovanu Riječ, prihvati Evanđelje kao besplatni dar koji nam se nudi svakoga dana, prihvati ga ustrajnim *molitvenim čitanjem Riječi*, koje čisti naše nakane, vodi naša djela, podržava žar našega poslanja.

Riječima Izvanrednog generalnog kapitula 2006., koji preuzima one Generalnoga ministra, ponovimo sebi snažno i s uvjerenjem: “Vratimo se Evanđelju i naš će život zadobiti snove, ljepotu i milinu početaka... Oslobođimo Evanđelje i Evanđelje će oslobođiti nas” (*Gospodin nam govori na putu* 14). Oslobođimo se duhovne obamrstosti, suhoparne navike, umora i mirenja sa sudbinom, kako bismo ponovno krenuli s Kristom i njegovom Riječu, u Franjinoj pratnji, sa snažnom željom da budemo istinski Isusovi učenici u svijetu i za svijet.

Ali ne možemo biti pravi učenici ako nismo u isto vrijeme misionari i Isusovi svjedoci, poučava nas Franjo. Primljeno i prihvaćeno Evanđelje ne možemo zadržati samo za sebe: trebamo ga *uzvratiti* idući svijetom i naviještajući ga svim ljudima. To nam je rekao i Generalni kapitul nazivajući nas “nositeljima dara Evanđelja”. Da, Evanđelje koje je naša *forma vitae*, Evanđelje koje je u početcima našega Bratstva i našega evangelizatorskog poslanja, trebamo *uzvratiti* svjedočanstvom uzajamne ljubavi u bratstvima, jasnim navještajem, hrabrim evanđeoskim odabirima, kako bismo “utjelovili Evanđelje na konkretan način” (*NDE* 8), stvaralačkom maštrom koja zna naći, u različitim okolnostima, nove i prikladne oblike za različite primatelje u današnjem svijetu.

Dar Evanđelja, prihvaćen i *uzvraćen* po evanđeoskoj logici dara (usp. *Gospodin nam govori na putu*, 19ss), naš je dakle osnovni “zavjet”. Po skorašnjim povijesnim uspostavljanjima vjerojatnog bitnog sadržaja *Prvog pravila predstavljenog papi Inocentu III.*, Franjo nije odredio nikakav način apostolskih djelovanja, jasno je, međutim, naznačio uvjete za *sequela Christi*, svoj način shvaćanja i želje da korjenito živi Evanđelje: duh molitve i pobožnosti, bratstvo, siromaštvo i malenost, “navještaj Evanđelja mira” (*NDE* 9), propovijedanje i evangelizacija (usp. *GGKK* 1, 2). To su *prioriteti* koje smo nastojali produbiti i ostvariti ovih posljednjih godina, a koje sada nalazimo ukorijenjene u osnovnom odabiru Evanđelja življena *sine glossa*, u kojem sami *prioriteti* pronalaze svoje karizmatsko jedinstvo.

Generalni kapitul htio je još jednom predložiti prioritete kao “osnovne vrjednote”, preglede dane i promotrene pod dvojakim svjetlom: s jedne strane kao evanđeoske protežnice učenika-misionara, i stoga “u svjetlu evangelizatorskog poslanja i u perspektivi otvorenosti svijetu” (*Nalozi Generalnog kapitula* 1); s druge kao obvezu i odgovornost svake jedinice koja treba “pronaći vlastiti način ili postupak za proučavanje, produbljivanje i provedbu prioriteta” (*Nalozi Generalnog kapitula* 6).

To je stvarni put što nam ga je Generalni kapitul 2009. naznačio, a na koji je svaki franjevac, bratstvo i jedinica pozvan uputiti se i prijeći već od sada.

Stalo nam je sada istaknuti bezuvjetno značenje da svi unidemo u dinamiku *logike* dara kako bismo nadišli prije svega svaki oblik pastoralne i duhovne “nepokretnosti”, kako bismo nadišli bilo kakvu težnju ili kušnju “samopozivanja na sebe” koje zaklanja svaki obzor, tako da se otvorimo, pa i lišavajući se tolikih oblika nezasluženog prisvajanja, te pođemo „nastanjivati granice“ antropološke i društvene, liječiti rane što su ih stvorile “pukotine razlomljenog svijeta, s obvezom ujedinjavanja kako bi se nadvladale te i druge podjele, kao put užvraćanja” (*NDE* 22). Isto tako

smatramo kako je važno među nama promicati “društvenu osjetljivost” (usp. *NDE* 29-30) i uputiti se prema novoj “zajedničkoj evangelizaciji” promičući “podjelu našega poslanja sa svjetovnjacima”, našom braćom (usp. *NDE* 25-27).

Mi, novi generalni definitori, nastojat ćemo u drugoj polovici rujna i u prvom tjednu listopada zajednički dublje promišljati o dokumentu Generalnog kapitula. Nastaviti ćemo u idućim mjesecima te oko Božića namjeravamo obznaniti svima vama plod svoga razmišljanja i odluke što će nam ih Duh nadahnuti za poticanje Reda i ostvarenje kapitulskih naloga.

U ovoj prvoj poruci željeli smo jednostavno podsjetiti sebe i vas na bitni sadržaj našega Pravila, Evanđelje, koje je uostalom osoba samoga Isusa, kojega smo obećali “slijediti” većma nego “oponašati”, kako bismo ga učinili živim i vidljivim svojim suvremenicima.

Najbolji način za čašćenje i slavljenje sv. Franje jest onaj da oživimo vjerno baštinu što nam ju je ostavio: slušati i prihvatići u nama Isusovo Evanđelje, živjeti ga vjerodostojno i s posve mašnjom privolom, uzvratiti ga suvremenom čovjeku, “hodeći putevima svijeta kao manja braća evangelizatori, srcem okrenutim Gospodinu” (*NDE* 10).

Sretna svetkovina našega Oca svetoga Franje, moleći ga da nas blagoslovi kao svoju djecu i prati na putu Evanđelja.

Rim, 17. rujna 2009.

Blagdan Rana našega oca Franje

Vaša braća iz generalnog definitorija:

Fra José Rodríguez Carballo, ofm (Min. Gen.)

Fra Michael Anthony Perry, ofm (Vic. Gen.)

Fr. Vincenzo Brocanelli, ofm (Def. Gen.)

Fra Vicente-Emilio Felipe Tapia , ofm (Def. Gen.)

Fra Nestor Inácio Schwerz, ofm (Def. Gen.)

Fra Francis William Walter, ofm (Def. Gen.)

Fr. Roger Marchal, ofm (Def. Gen.)

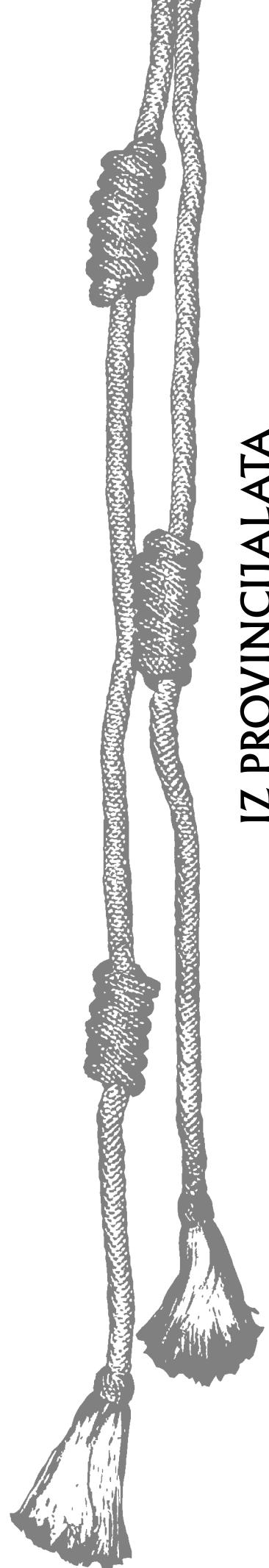
Fra Ernest Karol Siekierka, ofm (Def. Gen.)

Fra Paskalis Bruno Syukur, ofm (Def. Gen.)

Fra Julio César Bunader, ofm (Def. Gen.)

Fra Vincent Mduduzi Zungu, ofm (Def. Gen.)

Fra Aidan McGrath, ofm (Sec. Gen.)

IZ PROVINCIJALATA

SREDIŠNJA PROSLAVA 800-TE OBLJETNICE UTEMELJENJA FRANJEVAČKOG REDA

*Hodočašće u Podmilačje, 30. 08. 2009.
i Kapitul na rogožinama u Novom Šeheru, 14. 09. 2009.*

Draga braćo u Kristu i sv. Franji,
Gospodin vam dao mir i dobro!

Na vrhuncu smo proslave 800-te obljetnice utemeljenja Franjevačkoga Reda i pokreta. U našoj je Provinciji taj jubilej obilježavan na više različitih načina: duhovnim vježbama, duhovnim obnovama, slavljenjem Provincijskog kapitula, raznim nastojanjima oko obnove Franjevačkog svjetovnog reda i Frame, oko buđenja duhovnih zvanja, susretima mladih, raznim kulturno-umjetničkim manifestacijama itd.

No, središnja proslava ovoga jubileja za našu Provinciju bit će **u nedjelju, 30. kolovoza 2009. u 10³⁰ u Podmilačju**. Taj susret organiziraju franjevački provincijali Bosne i Hercegovine, te Hrvatske, u suradnji sa Vijećem franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Dakle, to je glavna pučka proslava ovog našeg franjevačkoj jubileja za cijelo hrvatsko govorno područje.

Svjesni smo da nedjelja nije najprikladniji hodočasnički dan za svećenike, zbog njihovih obveza u vlastitim župama, ali jest za narod, za koji se upravo i organizira ovo hodočašće. Zato usrdno molimo svakoga župnika **da svaki u svojoj župi neizostavno organizira narod da 30. kolovoza hodočasti autobusima u Podmilačje**.

Ako neki župnik ne može osobno pratiti autobus vjernika na hodočašće, može taj posao povjeriti bilo kapelanu, bilo časnoj sestri, bilo nekoj drugoj odgovornoj i povjerljivoj osobi – ali **neka nitko ne propusti ovu jedinstvenu priliku obilježavanja 800. obljetnice utemeljenja našega Reda**, jer ovakve prigode se ne događaju dva put u životu.

Čak i Redovnički dani, koji se svake godine organiziraju krajem kolovoza, ove će godine biti nadomješteni ovim zajedničkim hodočašćem u Podmilačje, na kojem će sudjelovati također redovnici i redovnice nefranjevačkih redova i kongregacija – kako nas službeno obavještava i s. M.

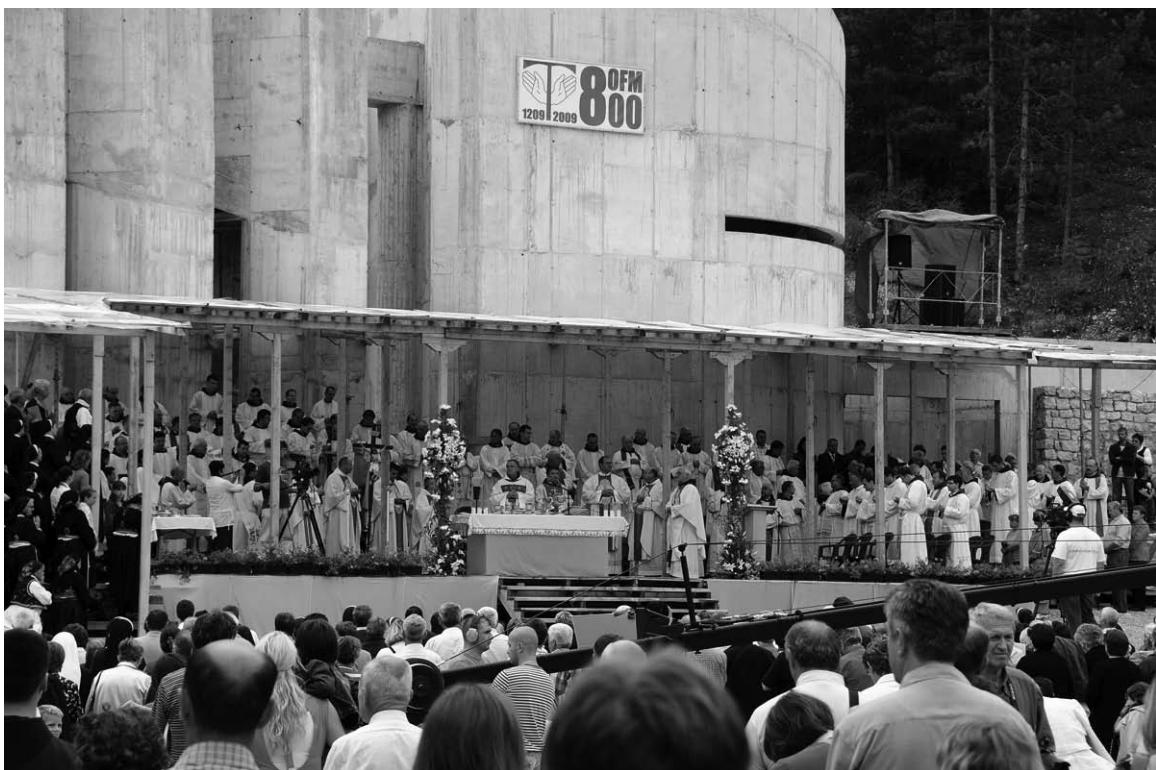
Marina Piljić, predsjednica Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH, svojim dopisom od 20. 07. 2009/95.

Ujedno koristim ovu prigodu da vas obavijestim da ćemo mi franjevci ovaj svoj jubilej i patron Provincije – svetkovinu Uzvišenja sv. Križa – proslaviti **KAPITULOM NA ROGOŽI-NAMA u Novom Šeheru, u ponедјeljak, 14. 09. 2009., s početkom u 10 sati**. Tom prigodom ćemo također sudjelovati u slavlju svečanog zavjetovanja naših bogoslova. Stoga su na to slavlje pozvana sva braća, koja ikako mogu doći. O detaljnem programu *Kapitula* informirat ćemo vas posebnim pismom.

Očekujući vas u Podmilačju, a zatim i u Novom Šeheru, molim Božji blagoslov za sve vas i za sav povjereni nam Božji narod.

U Kristu i sv. Franji odani –

Fra Lovro Gavran, provincijal

NADBISKUP VRHBOSANSKI
ARCHEBISCOPUS VRHBOSNENSIS

Sarajevo, 12. kolovoza 2009.

Mnogopoštovani gospodin
o. Lovro Gavran, provincijal
Provincijalat „Bosne Srebrenе“
Zagrebačka 18.
BiH – 71000 Sarajevo

Mnogopoštovani o. Provincijale!

Primio sam pozivnicu preko Vas od provincijala OFM BiH i RH i Vijeća FZHiBiH na proslavu povodom 800-te obljetnice franjevaštva, koja se organizira hodočašćem u Svetište sv. Ive Krstitelja u Podmilačju 30. kolovoza 2009. godine.

Kako je ta proslava unutar franjevaštva organizirana, zato se priključujem samo ovom čestitkom. U duhu će biti u zajedništvu s vama i moliti s vama za vas – franjevački Red i pokret. Uz naiiskrenje čestitke, zahvaljujem dobrom Bogu za sve milosti koje je u ovoj nam dragoj zemlji BiH učinio po franjevcima. Iskreno molim da se radost služenja i svjedočenja Evandelja i Uskrslog Krista ovim slavlјem obnovi i velikim žarom i marom nastavi u našem hrvatskom narodu.

Zahvaljujući na pozivu, iskreno čestitam proslavu, te najsrdačnije sve pozdravljam i na sve sudionike zazivam obilje Božjeg blagoslova i Franjinog duha.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski

Prot. br.: 791/09
Sarajevo, 28. 09. 2009.

POZIV NA MEĐURELIGIJSKI MEDITATIVNO-MOLITVENI SUSRET

Međuvjersko razumijevanje i suradnja znak su nade našega vremena, ali nesporno i prvi imperativ religijama kako bi pripremile prostor za svoju misiju i mogle služiti gorućim potrebama današnjega svijeta. Religije koje ne žele surađivati s drugima, same sebi sužuju prostor svoje misije. Na tome putu susrećemo se kako s unutrašnjim teološkim poteškoćama odnosa prema drugome, s opterećenjem negativnoga sjećanja i brojnim predrasudama, tako, a i još više, s praktičnim svakodnevnim pitanjima u izgradnji povjerenja, suživota i mira. Katkada nam nije lako održati beskompromisnu vjernost istini i služenje gorućim potrebama trenutka. Svakako razumijemo te poteškoće i dijelimo ih s Vama.

Pogotovo mi u Bosni i Hercegovini, potaknuti brojnim neriješenim problemima, koji blokiraju sve naše društvo, obvezni smo biti putokaz i svjedoci tome društvu. Pred očima nam je potreba mira kod nas i u svijetu uopće. Identiteti naših naroda zasnovani su na religijama i zato smo upravo mi dužni zasnovati, svjedočiti i predvoditi izgradnju povjerenja, mira i suradnje.

Mi bosanski franjevci, želeći biti dosljedni svojoj osamstoljetnoj karizmi u okviru svoje Katoličke Crkve, kršćanske ekumene, monoteističke zajednice i najšireg religijskog prostora u Bosni i Hercegovini, držimo vrlo značajnim datumom početka novih, zdravijih odnosa među religijama dan 27. 10. 1986., kada su se – na inicijativu blagopokojnog pape Ivana Pavla II. – u Asizu susreli predstavnici svih velikih religija svijeta, da se zajednički mole Bogu za mir, da se upoznaju, uklanjaju predrasude i izgrađuju razumijevanje i suradnju. Grad Asiz je grad našega utemeljitelja sv. Franje koji se u vrijeme križarskih ratova probio do sultana da molitvom, pregovorima i suradnjom zaustavi mržnju i rat. To je naše nadahnuće. Stoga, povodom toga datuma, i ove godine Vas pozivamo na **Međuvjerski meditativno-molitveni susret** za pomirenje i trajni pravedni mir, koji bez Božje milosti ljudi nikada sami svojim ljudskim silama neće moći izboriti.

- Poziv smo uputili sljedećim vjerskim zajednicama u BiH:
- Katoličkoj Crkvi (*Uzoritom mons. Vinku kardinalu Puljiću*);
- Srpskoj Pravoslavnoj Crkvi (*Njegovom Visokopreosveštenstvu pravoslavnom mitropolitu dabrobosanskom, gospodinu Nikolaju*);
- Protestantskoj evanđeoskoj aliansi u BiH (*Kršćanskoj baptističkoj crkvi, Kršćanskoj adventističkoj crkvi i Evanđeoskoj crkvi u BiH*);
- Kršćanskoj zajednici Jehovinih svjedoka;
- Jevrejskoj zajednici;
- Islamskoj zajednici;
- Ahmediji – muslimanski džemat u BiH;
- Udruženju Baha'ija u BiH;
- Sathya Sai centru u BiH; i
- Međunarodnom društvu za svjesnost Krišne u BiH.

Iskreno Vas pozivamo da dodete na taj susret ili da pošaljete svoga predstavnika.

Svaka zajednica imat će prigodu 5-10 minuta predstaviti se, iznijeti svima prisutnima nadahnucé iz svoje duhovne baštine, pročitati neki odlomak iz svoje svete knjige (po vlastitom izboru), izreći svoju molitvu za mir i dobro svakoga čovjeka i svih naroda svijeta, te po mogućnosti, ako dođe s pjevačkim zborom, zapjevati jednu prikladnu pjesmu.

Zbor Pontanima redovito nastupa na tim susretima sa svojom pobudnom simfonijom religija.

Također pozivamo medije da, po običaju, i njihovim poslanjem poruka ovoga susreta odje-kne u našoj BiH.

Susret će se održati **u Dvorani sv. Franje**, Franjevačkog centra na Kovačićima (Zagrebačka 18, BiH – 71000 Sarajevo), u subotu, **31. 10. 2009. u 17 sati**.

Svu organizaciju, kao i dosada, obavit će Vijeće Franjevačke provincije Bosne Srebrenе za pravdu, mir i očuvanje svega stvorenoga, preko svoje Interreligijske službe „Oči u oči“. Oni će stupiti s Vama u kontakt i pomoći Vam da susret prođe u Duhu Asiza.

S dužnim poštovanjem MIR I DOBRO želi Vam –

Fra Lovro Gavran, OFM, provincial

PROVINCIJALATU FRANJEVAČKE PROVINCIJE BOSNE SREBRENE

UKLJUČIVANJE KNJIŽNICA U ZAJEDNIČKI MREŽNI INFORMACIJSKI SUSTAV

Molim cijenjeni Naslov da pokrene inicijativu za uključivanje svih knjižnica naše Provincije u mrežni informacijski sustav ZaKi (zajednica knjižnica). U ovom mrežnom informacijskom sustavu već je uključeno pedesetak knjižnica u Republici Hrvatskoj, u kojem su i knjižnice grada Zagreba.

Naša knjižnica na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu do sada je katalogizirala prema programu CROLIST sve knjige koje se u njoj nalaze. Međutim, taj program je izoliran, tj. niti smo bili informacijski povezani s drugim knjižnicama niti imali pristup u njih. Stoga smo prešli na drugi program prema kojem smo povezani s knjižnicama Republike Hrvatske, a preko nje i s mnogim drugim knjižnicama u svijetu. Izabrali smo mrežni informacijski sustav ZaKi. (Više informacija i kontakte možete vidjeti na web-stranici <http://www.vivainfo.hr/>). Franjevačka teologija je Ugovor potpisala i već je napravljena konverzija podataka iz starog u novi program.

Uključivanjem u sustav ZAKI svaka knjižnica dobiva i vlastiti WebPAC. Naš WebPAC je fts@zaki.com.hr, i na raspolaganju je svima koji žele u našoj knjižnici pretraživati knjižni fond. Što se tiče samog programa, potrebno je da svaka knjižnica ima jedan kompjuter koji će biti povezan s internetom, ugovor potpisana sa mrežnim sustavom ZaKi, a osnovne su mu karakteristike, kako slijedi:

1. KOOPERATIVNA KATALOGIZACIJA: svaka članica tog sustava ima pristup jedinstvenoj bibliografskoj i normativnoj bazi; bibliografski se zapisi mogu preuzimati, dodavati, kopirati i dopunjavati te povezivati na potpunije zapise; sve promjene u bazi trenutačno su dostupne svima; podržano je preuzimanje bibliografskih zapisa iz kataloga nacionalnih i drugih knjižnica izvan sustava, a jednostavnim umetanjem CD-a mogu se za zvučnu građu preuzeti zapisi s FreeDB servisa.

2. BIBLIOGRAFSKA I NORMATIVNA KONTROLA: najstručniji djelatnici knjižnica uključenih u sustav kontroliraju baze bibliografskih i normativnih zapisa, klasifikacijskih oznaka, dobavljača/izdavača i sl.; sustav identificira duplike zapisa u bibliografskoj i normativnoj bazi te bazi ključnih riječi.

3. KONTROLA PRISTUPA POJEDINIM MODULIMA: sustav korisničkih prava detaljno je razrađen te omogućuje upravljanje pravima, odnosno davanje dopuštenja ili ograničavanje pristupa pojedinim modulima, funkcijama ili akcijama; sustav prati svaku promjenu pojedinog zapisa prema datumu, vrsti promjene, djelatniku, knjižnici i radnoj stranici, što omogućuje kvalitetno praćenje radnog procesa.

4. EDUKACIJA: pri uključivanju u sustav za sve se korisnike organizira početna edukacija za rad u ponuđenim modulima; osigurana je i stalna komunikacija i usavršavanje vezano uz promjene u sustavu.

5. STALNA TEHNIČKA PODRŠKA: pri instalaciji sustava konfigurira se veza pomoću koje se tehničko osoblje može spojiti na svako korisnikovo računalo i uspješno otkloniti problem; pomoćna mreža aplikacija „Servis“ omogućuje korisnicima prijavu poteškoća u radu te predlaganje izmjena i poboljšanja programske podrške.

6. RAZVOJNA STRATEGIJA: stalni razvoj u skladu s najvišim standardima struke jamči razvojni tim od 7 informatičara tvrtke VIVA info i 20 stručnjaka iz Knjižnica grada Zagreba .

Podvlačim još jedanput: Bilo bi dobro da sve knjižnice naše Provincije, a posebno naših samostana, budu ovim programom objedinjene pod zajedničkim nazivom: Knjižnice Bosne Srebrenе. Naravno, svaka bi knjižnica imala svoj WebPAC i svoju samostalnost, ali bi bila umrežena u zajednički informacijski sustav. Stojim na raspolaganju za pomoć svima koji budu zainteresirani.

Unaprijed zahvaljujem i pozdravljam.

Odani u Kristu i sv. Franji!

Fra Velimir Valjan

ZA NEKROLOGIJE

Prot. br. 754/09
Sarajevo, 10. 9. 2009.

Član Franjevačke provincije Bosne Srebrenе, fra Marko Gelo, preminuo je 21. 8. 2009. u 18 sati u Herceg Novom (Crna Gora), od posljedica srčanog udara.

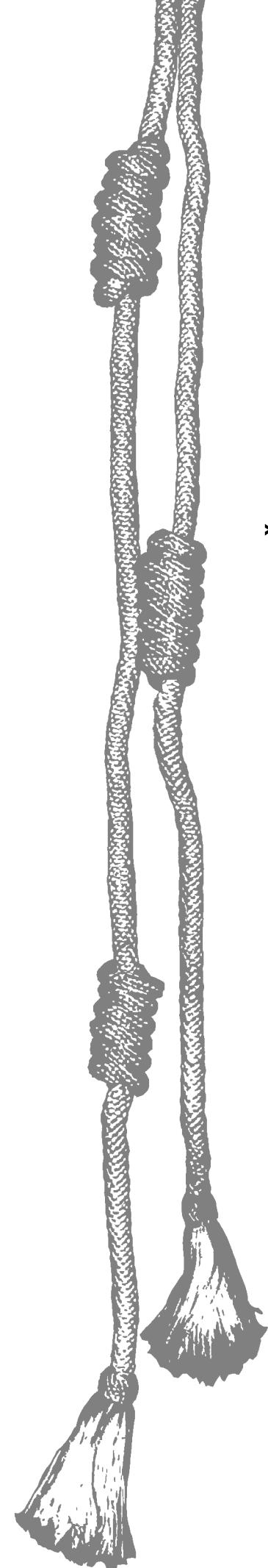
Fra Marko Gelo, sin Jakova i Jele r. Rimac, rođen je u Kovačiću, župa Ljubunčić, 1. 1. 1950. Osnovnu školu završio je u Strupniću i Čelebiću, a srednju u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom. Franjevački habit obukao je 14. 7. 1972. u Visokom. Godinu novicijata proveo u Kraljevoj Sutjesci, gdje je položio i prve zavjete 17. 9. 1973. Svečane je zavjete položio u Sarajevu, na Bistriku, 19. 10. 1977. Za svećenika je zaređen 12. 5. 1979. u Münsteru (Njemačka).

Služio je kao župni vikar na Petrićevcu (1979-1982), Novom Šeheru (1982-1985), Livnu (1985-1987), u Vidošima (1997-2000) i Podhumu (od srpnja 2009). Službu župnika obavlja je u Bihaću (1987/88), Livnu (1988-1997), Vidošima (2000-2003), te ponovno u Livnu (2003-2009). U međuvremenu je bio i član uprave Franjevačke provincije Bosne Srebrenе (definitör), 2000-2003. Smrt ga je zatekla na službi župnog vikara u Podhumu kod Livna.

Fra Marko je pokopan 26. 8. 2009. u Livnu (Gorica). Misu zadušnicu predvodio je mons. dr. Franjo Komarica, biskup banjolučki, a ukopne obrede mnp. fra Lovro Gavran, provincial Bosne Srebrenе.

Neka se ovaj ili sličan tekst unese u Nekrologij Provincije, a za pokojnika neka se slavi sveta misa i izmoli časoslov.

Fra Lovro Gavran, provincial

IZ TAJNIŠTVA

REDOVNIČKO OBLAČENJE

Dana 12. srpnja 2009. u Tolisi su, po prvi put, redovnički habit obukli:

Bojan MARTINOVIĆ, sin Frane i Ande r. Đeno, rođen 16. 1. 1990. u Jajcu, župa Podmilačje;

Ivan MIJATOVIĆ, sin Pave i Luje r. Pejić, rođen 3. 2. 1990. u Brčkom, župa Tolisa;

Ivan BRKOVIĆ, sin Ljube i Nevenke r. Rotim, rođen 3. 5. 1990. u Mostaru, župa Doljani;

Julijan MADŽAR, sin Pere i Marice r. Lekić, rođen 1. 2. 1991. u Zenici, župa Kiseljak;

Danijel STANIĆ, sin Gojka i Mirjane r. Vidović, rođen 21. 4. 1991. u Sarajevu, župa Kiseljak.

Obrede zavjetovanja predvodio je provincijal fra Lovro Gavran, a svjedoci su bili fra Marinko Pejić, meštar novaka i fra Stjepan Lovrić, prefekt sjemeništaraca.

SVEČANI ZAVJETI

Na *Kapitulu na rogožinama*, 14. rujna 2009. u Novom Šeheru, primio je fra Lovro Gavran, provincijal, svečane zavjete sljedeće braće:

Fra Tomislav SVETINOVIC (Jajce)

Fra Branimir MLAKIĆ (Bučići)

Fra Josip JUKIĆ (Osova)

Fra Domagoj ŠIMIĆ (Bihać)

Uz nazočnu braću svjedoci su bili fra Benedikt Vujica i fra Marinko Pejić.

OBAVIJEŠT O ZAVJETOVANJU

Dana 6. kolovoza 2009. godine pod svetom misom u 10.30 sati, na blagdan Preobraženja Gospodinovog, produžio je u Kreševu privremene zavjete naš brat **fra Ivica Korčanin**.

Istodobno je svoje svečane zavjete položio naš brat **fra Tomislav Medugorac**.

U nazočnosti samostanskog bratstva, zavjete je primio fra Lovro Gavran, provincijal, a svjedoci su bili fra Ivan Pervan, gvardijan i fra Vinko Čuro, župnik u Kiseljaku.

NAPUSTIO RED I PROVINCIJU

Dana 15. 10. 2009. godine našu je Provinciju svojevoljno napustio svečano zavjetovani brat **fra Ivica Radić**. Fra Ivica zahvaljuje Provinciji za ljudsku i intelektualnu formaciju koju mu je pružila.

Neka ga u dalnjem životu i radu prati mir i dobro!

DOPUNA ZA TABULU PROVINCIIJE

Zbog tehničke omaške, u našem službenom glasilu *Bosna Srebrena*, godina LX, (2009) broj 2, nisu navedena imena i službe pojedine braće.

Uz isprike i zahvalu za bratsko razumijevanje, navodimo imena, mjesta i službe gore navedene braće:

Fra Benedikt Vujica, Franjevačka teologija Sarajevo, profesor

Fra Josip Božić, Cetinje (CG), župnik i duhovnik časnih sestara

Fra Vili Radman, Franjevačka teologija Sarajevo, profesor

Fra Vislav Krijan, Saarbrücken (D), voditelj katoličke misije

Fra Franjo Ninić, Münster (D), student

Odlukom Generalnog defitorija, od 8. 10. 2009. godine (Prot. br.: 100138), **fra Miron Sikirć** je namješten u samostan sv. Ante u Beogradu, na raspolaganju beogradskom nadbiskupu mons. Stanislavu Hočevaru za pravna pitanja Nadbiskupije.

NOVA ADRESA:

KROATISCHE KATOLISCHE MISSION – SAARBRÜCKEN

Bethovenstr. 4

D-66123 Saarbrücken

St. Elisabeth – Rockershausen

Tel, Fax: +49 (0)68988520237

E-mail: hrvatska.katolicka.misija@t-online.de

Web: www.hkm-saar.eu

Fr. Vislav Krijan, voditelj misije

Mobile: +49 (0) 176 78106186

E-mail: fra.vislav@hkm-saar.eu

IZ ZAPISNIKA SJEDNICA DEFINITORIJA PROVINCije

Iz Zapisnika V. sjednice definitorija 22. kolovoza 2009.

- Fra Mato Topić se imenuje duhovnikom bogoslova na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu.
- Definiran je plan i program *Kapitula na rogožinama* u Novom Šeheru. Provincijal fra Lovro će predstaviti naglaske sa Generalnog kapitula. Fra Marijan Karaula će podsjetiti na najvažnije zaključke našeg Provincijskog kapitula. Fra Mirko Majdandžić će najaviti susret gvardijana i teme za raspravu. Fra Mato Topić će, u vezi sa *Godinom svećenika*, predložiti određene inicijative za pastoral zvanja, za odgoj i formaciju.

Iz Zapisnika VI. sjednice definitorija 13. rujna 2009.

- Fra Mato Topić se predlaže za člana Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije, budući da je on pročelnik Vijeća za pastoral naše Provincije.
- Naručeno je 350 primjeraka knjižice *Nositelji dara Evanđelja* (završnog dokumenta Generalnog kapitula 2009.).
- Jednoglasno su bogoslovi, kandidati za vječne zavjete, pripušteni zavjetovanju.

Iz Zapisnika VII. sjednice definitorija 16. rujna 2009.

- Usmeno i pismeno smo pozvali braću naše Provincije da sudjeluju u što većem broju na proslavi 800. godišnjice utemeljenja Reda u Zagrebu.
- Imenovani su članovi Upravnog i Nadzornog odbora Franjevačke klasične gimnazije u Visokom. **Upravni odbor** čine: fra Mirko Majdandžić, fra Stipo Alandžak i fra Pavo Vujica. Članovi **Nadzornog odbora** su: fra Mato Topić, fra Josip Ikić i fra Mirko Filipović.
- Određene su posebne teme i predavači za nadolazeći susret gvardijana 12. listopada 2009.
- Preuzimanje Staračkog dom u Novoj Biloj. Sestre iz Španjolske koje su osnovale, sagradile i vodile Dom, uskoro odlaze iz Bosne i Hercegovine i mole da mi preuzmemmo ovaj dom. Uprava Provincije je donijela zaključak da povjerava vodstvo doma HKO *Kruh sv. Ante*. Uprava Provincije će zajedno sa odgovornim iz *Kruha sv. Ante* iznaći najbolji način funkcioniranja Doma.
- Prihvaćen je i usvojen *Memorandum* o suradnji HKO *Kruh sv. Ante* i samostana sv. Marka na Plehanu u svezi s funkcioniranjem terapijske zajednice *Izvor* na Plehanu.
- Imenovano je Vijeća za promicanje svetačkih likova Bosne Srebrenе: fra Marijan Karaula, proč., fra Stjepan Pavić, fra Marko Semren, fra Luka Markešić, fra Josip Tomas, fra Marijan Oršolić, fra Mirko Bobaš i fra Velimir Blažević.

Iz Zapisnika VIII. sjednice definitorija
6. listopada 2009.

– Posjetili su nas predstavnici firme *Ferdinand Stuflesser 1875* i ponudili svoje usluge što se tiče restauracije oltara i kipova. Sa svoje strane, mi ih preporučujemo župama koje budu trebale njihove usluge.

– Prigodom proslave svetkovine sv. Franje u Beogradu, beograski nadbiskup Stanislav Hočevar uručio je, u ime Svete Stolice, našem subratu fra Leopoldu Rochmesu odlikovanje *Pro ecclesia et pontifice*. Fra Leopoldu iskreno čestitamo!

– Generalni vizitator naše provincije, fra Gabrijel Mioč, je na ovoj sjednici službeno predao pečate Provincije i vizitacije. Zahvaljujemo fra Gabrijelu na vizitiranju naše redovničke zajednice!

– Fra Drago Perković je predložen za župnog vikara župe sv. Ilike u Zenici.

Iz Zapisnika IX. sjednice definitorija
13. listopada 2009.

Razgovarano je uglavnom o susretu gvardijana za koji je rečeno da je bo uspješan i koristan, te da je prošao dobro i u dobroj atmosferi. Također nas raduje činjenica da su bili prisutni svi gvardijani. Na temelju prijedloga gvardijana, Uprava je donijela sljedeće odluke:

– Što se tiče vođenja župne i samostanske administracije, uprava Provincije potiče gvardijane da u skladu sa članom 143 § 2 *Statuta provincije Bosne Srebrenе*, obave vizitaciju župa svoga samostanskog područja **jedanput godišnje** i pri tome posebno kontroliraju urednost vođenja svih propisanih knjiga (vidi: *Bosna Srebrena*, br. 3/2008. i *Vrhbosna*, br. 3/1999). Isto tako bi se trebalo pobrinuti da se pribave svi podaci o nekretninama župa i samostana. Za bilo kakvo eventualno neuredno vođenje knjiga, bit će, osim župnika dotične župe, odgovoran i gvardijan. Ta vizitacija bit će i osnovica potvrđivanja godišnjeg izvještaja župe i samostana. Stoga neka gvardijani nakon vizitacije pošalju u Provincijalat **izvještaj** o obavljenoj vizitaciji.

– Što se tiče duhovnih vježbi, uprava Provincije je usvojila novi model obavljanja duhovnih vježbi. Naime, duhovne vježbe će trajati pet dana u određenim mjestima i prema određenim terminima. Braća trebaju sudjelovati na duhovnim vježbama izvan mjesta svoga trenutnog boravka. Starijoj i bolesnoj braći bit će omogućen stari način obavljanja duhovnih vježbi. O konkretnim mjestima, terminima, temama i drugim detaljima duhovnih vježbi braća će biti informirana blagovremeno.

– Prihvaćen je pastoralni program u *Svećeničkoj godini* koji je predstavljen na *Kapitulu na rogožinama* u Novom Šeheru i na susretu gvardijana. Posebnim dopisom s konkretnim informacijama bit će s time upoznati samostani, župe i župni asistenti FRAMA-e. U ime provincijske uprave zadužen je fra Mato Topić za ostvarivanje ovoga programa.

– Upozoravaju se pojedini župnici koji uvode dodatne mise po filijalama da to mogu činiti samo u suglasju sa samostanskim kapitolom i u slučaju velike pastoralne potrebe. Potrebno je da se vjernici što više okupljaju oko župne crkve, tj. da ona bude središte cijelokupnog pastoralnog rada.

– Prihvaćen je prijedlog da se izradi naš provincijski pastoralni kalendar, koji će biti završen najdalje do polovice prosinca ove godine.

– Što se tiče pastoralnog programa *Status animarum*, braća se ponovno potiču da ga uvide i koriste. U narednim mjesecima bit će organizirani i seminari o mogućnostima i korištenju ovoga programa.

– Jednoglasno je potvrđen prijedlog da fra Mato Topić bude promotor duhovnih zvanja i pročelnik *Vijeća za pastoral duhovnih zvanja*. Također, fra Mato se imenuje provincijskim asistentom FSR-a i FRAMA-e umjesto fra Pere Vrebca.

Fra Janko Ćuro, tajnik Provincije

SEMINAR PRIGODOM SVEĆENIČKE GODINE

Braća karmelićani najavljuju seminar prigodom svećeničke godine, na proljeće, 21. – 22. (23.) travnja 2010., a također i mogućnost duhovnih vježbi u njihovu samostanu – Duhovnom centru Karmel sv. Ilike u Buškom Blatu (Hercegovina).

Zainteresirani se mogu javiti, ili dobiti dodatne informacije, od priora, o. Dominika, na telefon: 063/812-094 ili od ravnatelja, o. Jakova Mamića, OCD, na telefon: 063/577-775, te na e-mail: jakov.mamic@zg.t-com.hr – odn.: karmelsvilije@gmail.com

Adresa:

*Hrvatska karmelska provincija sv. oca Josipa
Samostan – Duhovni centar „Karmel sv. Ilike“
Zidine bb, BiH-80245 PRISOJE*

NOVA UPRAVA FRANJEVAČKE PROVINCije PRESVETOG OTKUPITELJA

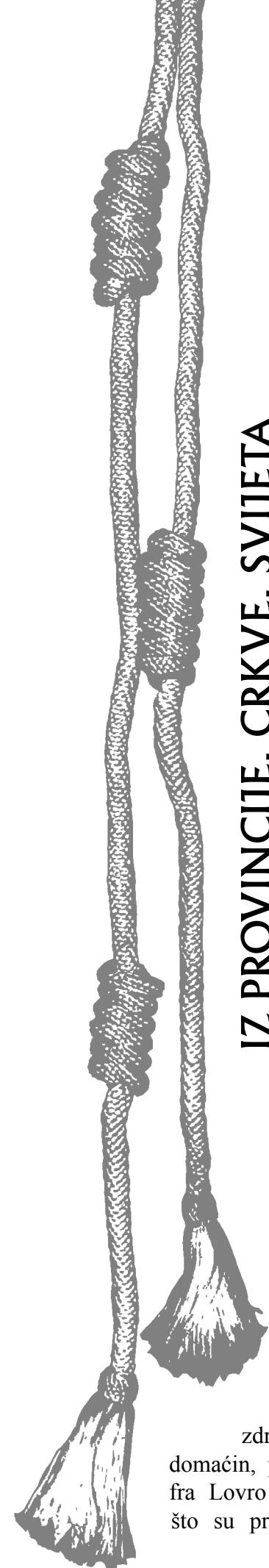
Na redovitom izbornom Provincijskom kapitulu *Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja* koji se, pod predsjedanjem fra Matije Korena, generalnog vizitatora i predsjednika Kapitula, održao u *Franjevačkom klerikatu o. fra Ante Antić* u Splitu (1.-5. rujna 2009.), u četvrtak, 3. rujna 2009. godine izabrana je nova provincijska uprava:

Provincijal: fra Željko Tolić,

Provincijski vikar: fra Bože Vuleta,

Članovi uprave (definitori): fra Dinko Bošnjak, fra Ivan Nimac, fra Ante Babić, fra Ivan Vidović, fra Miro Modrić i fra Jure Zebić.

Novoj upravi iskreno čestitamo!

IZ PROVINCIIJE, CRKVE, SVIJETA

SLAVLJE 800. OBLJETNICE REDA U BOSNI SREBRENOJ

Podmilačje (FIA)
- Pod geslom Idi, Franjo, popravi moju kuću održano je 30. kolovoza franjevačko hodočašće u svetište sv. Ive u Podmilačju pri-godom središnje pro-slave 800. obljetnice franjevačkog pokreta. U Podmilačje su hodočastili franjevački provincijali i provincijalke iz BiH, Hrvatske i Slovenije, poglavari drugih redovničkih zajednica BiH i HR, više od stotinu svećenika različitih redovničkih zajednica, nekoliko tisuća vjernika među kojima najveći broj pripadnika Franjevačkog svjetov-nog reda i Franjevačke mlađeži.

Nakon kratkog predstavljanja franjevačkih zajednica koje djeluju u BiH i Hrvatskoj započelo je središnje franjevačko jubilejsko slavlje u Podmilačju. Zatim je slijedila svečana procesija i misno slavlje. Riječi pozdrava i dobrodošlice uputio je domaćin, provincijal Bosne Srebrenе fra Lovro Gavran. Izrazio je radost što su prisutne i druge redovničke

zajednice koje su svoje ovogodišnje *Redovničke dane* uskladile s proslavom franjevačkog jubileja. „Neka Gospodin umnoži i vašu radost i neka sve vas obogati brojnim novim zvanjima kao i obilnim plodovima svetosti za kojom danas čezne i gladuje ne samo naš narod nego i svijet uopće“ - poželio je provincijal Gavran prisutnima.

Misno slavlje, uz druge provincijale i prisutne misnike, predvodio je predsjednik Južnoslavenske konferencije, provincijal provincije sv. Jeronima fra Josip Sopta. U propovijedi je kazao kako je smisao proslave ove obljetnice da se osvrnemo unatrag na proteklo vrijeme ali i zajednički pogledamo u budućnost. „Naša je zadaća danas da poput sv. Franje popravljamo porušeno, podupiremo nagnuto, ozdravljamo bolesno, tješimo žalosne“ - kazao je provincijal - „jer vidimo da je lakše obnoviti zgrade, kuće, crkve, domove nego izgraditi povjerenje među ljudima.“ A to je moguće ako prihvativmo evanđelje onako kako ga je prihvatio sveti Franjo. Nema druge poruke za ovaj blagdan osim ove: „Da slijedimo Evanđelje idući stopama našega svetoga oca Franje. To danas svima vama želim“, zaključio je svoju propovijed provincijal Sopta.

Pred konac misnog slavlja pročitana je meditacija o franjevačkoj karizmi koju je za ovu prigodu napisao fra Mijo Džolan, bivši provincijal Bosne Srebrenе. Prisutnima se obratio i predsjednik Vijeća franjevačkih zajednica u HR i BiH i provincijal Provincije Presvetog Otkupitelja iz Splita fra Željko Tolić. Kazao je da je Konferencija provincijala željela, obilježavajući ovaj jubilej, bratsko-sestrinski susret što se ostvarilo u Podmilačju. Zahvalio je fra Josipu Sopti, na predvođenju misnog slavlja, bivšem provincijalu Bosne Srebrenе fra Miji Džolanu

koji je sudjelovao u osmišljavanju susreta, i sa- dašnjem provincijalu fra Lovri Gavranu koji je sudjelovao u ostvarenju ovoga susreta.

Za mjesto središnjeg slavlja 800. obljetnice Franjevačkog reda za hrvatsko govorno područje odabранo je Podmilačje zbog svog zemljopisnog položaja i mogućnosti prihvata velikoga broja vjernika. Ovim odabirom, također se htjelo „katolicima u Bosni i Hercegovini dati podrška da ostanu na svojoj zemlji te i dalje svjedoče one vrijednosti koje su tu stoljećima, uz potporu franjevaca, življene“.

U POVODU ZNAMENITE OBLJETNICE

Guča Gora (FIA) – U izdanju Franjevačkog samostana Guča Gora i Kulturno-povijesnog instituta Bosne Srebrenе izašla je, u povodu 150. obljetnice samostana Guča Gora, knjiga *Franjevački samostan Guča Gora. Mala monografija*.

Ova mala monografija, ne toliko znanstvena koliko informativna i poučna za sve one koji žele upoznati duhovno i kulturno bogatstvo ovoga kraja nudi korisne informacije o narodu Guče Gore, etnografskim osobitostima toga kraja, povijesti samostana te znamenitim franjevcima koji su u njemu živjeli.

Samostan Guča Gora utemeljen je 30. svibnja 1859. Do te godine na mjestu samostana bila je kuća, kasnije franjevačka rezidencija iz koje se obavljala pastoralna služba po cijeloj Lašvanskoj dolini. Samostan postaje središte iz kojeg franjevci kulturno uzdižu ove krajeve, odgajaju i obrazuju mlade naraštaje u pučkoj školi smještenoj u njegovim prostorijama. Jedno vrijeme u samostanu su smješteni i odgojno-obrazovne zavodi Bosne Srebrenе.

U povodu iste obljetnice objavljena je i knjiga fra Antuna Kneževića o fra Marijanu Šunjiću, graditelju samostana, biskupu i najsvjetlijem liku crkvene i političke povijesti Bosne svoga doba. Knjigu je za tisak priredio fra Ladislav Fišić, dugogodišnji urednik i član uredništva Svjetla riječi a pojavila se u izdanju

Franjevačkog samostana Guča Gora i Svjetla riječi.

Obje knjige svjedočanstvo su života Lašvanske doline i gučogorskog samostana te njihovo objavlјivanje uvelike obogaćuje bosansko-hercegovačku kulturnu scenu.

SREBRENI JUBILEJ FRA ANTONA NUE

Dakovica (FIA) - U utorak, 22. 9. 2009. godine, naš subrat fra Anton Nua proslavio je lijepi jubilej, 25 godina misništva. Kao što subraća i znaju, fra Anton je gvardijan u samostanu u Đakovici i župnik u ovoj živoj i dinamičnoj župi.

Ovo slavlje je fra Anton pokušao proslaviti bez većeg broja vjernika, nekako pretiho. No, vjernici su saznali za proslavu i, iako je bio radni dan, skupili se u lijepom broju da sa svojim župnikom slave i da mu čestitaju.

S fra Antonom su koncelebrirali subraća u misništvu, tridesetak svećenika: provincijali iz Bosne Srebrenе i Albanije i svećenici s područja Kosova, Albanije i Crne Gore. Od subraće iz naše provincije, uz fra Lovru i fra Mirka iz Sarajeva, bili su fra Josip Božić iz Cetinja, fra Andelko Kamenčić iz Albanije, te domaći fratri u Đakovici fra Abroz, fra Nue i fra Mijo. Nakon misnog slavlja i čestitanja slavljeniku nastavili smo druženje uz prelijepi program i bogato pripremljen ručak.

Fra Antunu, Provinciji i obitelji od srca čestitke!

ZAPOČELA NOVA AKADEMSKA GODINA

U petak, 25. rujna, započela je nova akademска godina na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu.

Euharistijsko slavlje, uz koncelebraciju profesora i sudjelovanje studentica i studenata, predvodio je i propovijedao fra Pero Vrebac, tajnik za odgoj i izobrazbu i definitor Bosne

Srebrene. Nakon misnog slavlja dekan fra Mile Babić održao je inauguralni govor o procesu sekularizacije i teologiji u suvremenom svijetu te je nakon govora proglašio novu akademsku godinu otvorenom.

Novu akademsku godinu na Franjevačkoj teologiji upisalo je 47 studenata bogoslova i 33 studenta laika.

FRA JOSEP-MARIA MASSANA POSJETIO FMSC BOSNA SREBRENA

Sarajevo, 28. 9. 2009. (FIA) - Fra Josep-Maria Massana, vikar provincije Sant Salvador d Horta Caralunga, posjetio je samostan Svetog Križa u Kovačićima. Fra Josep-Maria došao je u pratinji gvardijana iz Podsuseda fra Tome Andića s kojim je bio tri godine u misijama u Malaviu.

Provincijal fra Lovro i subrat iz Španjolske razgovarali su o životu i radu braće u obje provincije. Fra Lovro je upoznao fra Josepa s projektima naše provincije koji su u tijeku. Bratskom susretu nazočili su i fra Marijan Karaula, vikar naše provincije i fra Mirko Majdandžić, član uprave.

SVEČANI ZAVRŠETAK 800. OBLJETNICE FRANJEVAČKOG REDA

Čerigaj (Široki Brijeg), 7. 10. 2009. (MIRIAM) - S jasnom sviješću o zajedničkoj povijesti i sadašnjim nezaobilaznim upućenostima jednih na druge, Jubilarnu godinu započeli smo zajedničkim hodočasničkim susretom s braćom iz Provincije Bosne Srebrenе, u Srebrenici 1. listopada 2008., a svečano zatvaranje bilo je danas, u srijedu, 7. listopada 2009. na Širokom Brijegu i Čerigaju. Po već prije dogovorenom program susreta okupljanje fratara iz obje provincije bilo je u 10 sati u samostanu na Širokom Brijegu. Nakon kratkog susreta i okrjepe u 10, 30 svi su fratri zajedno autobusima krenuli na Čerigaj. Euharistijsko slavlje započelo je u 11 sati na, za ovu prigodu pripremljenom oltaru

između crkve i stare fratarske kuće, što je se moglo napraviti zbog lijepog, vedrog i toplog vremena.

Prije samog početka mise, sve je nazočne, fratre i okupljene vjernike, pozdravio fra Miljenko Šteko, pročelnik Odbora za proslavu 800. obljetnice Reda, ukratko sažimajući trogodišnju pripremu proslave na razini Reda, te zajedničke događaje u provincijama BiH i Hrvatske. Zatim je svima dobrodošlicu na Čerigaj, „mjesto nade, života i stvaranja povijesti“, izrazio fra Branimir Musa, gvardijan. Potom se kao domaćin obratio i provincial fra Ivan Sesar: „Zatvarajući godinu velikog franjevačkog jubileja, promatrajući povijest naših provincija, s radošću i ponosom danas možemo reći da imamo slavnu povijest za sjećanje i pri-povijedanje. Svjesni povijesne baštine i svog franjevačkog poslanja u ovoj zemlji, ovim činom bratskog druženja izražavamo da smo zajedničkim snagama i Božjom milošću spremni preuzeti, sa svom odlučnošću, izazov graditelja velike povijesti...“

Nakon pozdrava svetu misu je započeo fra Lovro Gavran, bosanski provincial. S njim u koncelebraciji, uz našeg provinciala, bili su zadarski i splitski provincial, fra Josip Sopta i fra Željko Tolić, te još oko 140 svećenika. A sveukupan broj fratara, s bogoslovima, novacima i postulantima, bijaše preko dvije stotine. U prigodnoj homiliji fra Lovro je izrazio radost zbog susreta sestrinskih provincija koje stoljećima čuvaju i žive vjeru u BiH. Ali je, također, upozorio da nismo čuvari i evangelizatori samo ovog našeg ozemlja, u kojem smo ponikli i na kojem živimo, nego smo pozvani i poslani u cijeli svijet, i tamo gdje je kršćanstvo već na umoru, na zapadu, kao i tamo gdje je potrebno prvo navještanje, u Aziji i Africi.

Na svetoj misi pjevali su i svirali naši bogoslovi, te uistinu uveličali i uljepšali liturgiju. U asistenciji su bili bogoslovi obiju provincija. Za ovu prigodu napravljen je i poseban liturgijski vodič. Na kraju misnog slavlja, kao zahvalu za osam stoljeća Reda i cijelu Jubilarnu godinu u kojoj smo razmišljali o svojim izvorima i ostvarivanju franjevačkog idealu u našem vremenu i prostoru, otpjevan je Tebe Boga

hvalimo, te je podijeljen svečani blagoslov svetoga Franje.

Uslijedio je povratak na Brijeg, gdje se u crkvi molio Srednji čas pjevajući psalme. Nakon završetka srednjeg časa, te zajedničkog fotografiranja, upriličena je zakuska i druženje uz pjesmu u samostanskoj blagovaonici te u klustru.

Dan svečanog zatvaranja Jubilarne godine prošao je uistinu u franjevačkom, vedrom i bratskom raspoloženju.

(<http://www.franjevci.info>)

MEĐUPROVINCJSKI SUSRET FRANJEVAČKIH NOVAKA

Međugorje, 8.-11. 10. 2009. - Od četvrtka do nedjelje, 8.-11. listopada 2009. godine, održan je Međuprovincijski susret franjevačkih novaka Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske. Domaćini ovogodišnjeg susreta bili su Hercegovačka franjevačka provincija Uznesenja BDM i njihov novicijat na Humcu, dok je za mjesto susreta izabранo Međugorje.

Prvi dan susreta novaci su započeli s molitvom krunice i svetom misom, a nakon večere uslijedilo je predstavljanje novicijata. Čast da se predstave prvo su imali domaćini, a zatim su uslijedila predstavljanja novicijata sa Trsata i Livna. Kako ove godine nemaju novicijata, na susretu nisu sudjelovali članovi Slovenske franjevačke provincije, dok su predstavljeni još novicijat Zadarske franjevačke provincije i novicijat Dalmatinske franjevačke provincije, premda njihovi članovi godinu kušnje provode u novicijatu na Trsatu. Ukupno je bilo devetnaest novaka: po pet hercegovačkih i bosanskih, devet hrvatskih (od toga 6 trsatskih, 2 zadarskih i 1 dalmatinski), a s njima i njihovi meštri, fra Slavko Soldo (Humac), fra Marko Ešegović (Livno) i fra Zoran Bidić s domeštom fra Krinoslavom Kolarićem (Trsat).

Drugi dan druženja novaci su proveli upoznavajući Hercegovačku franjevačku provinciju. Prvo su posjetili kuću Provincijalata u Mostaru gdje su im dobrodošlicu zaželjeli provincijal fra

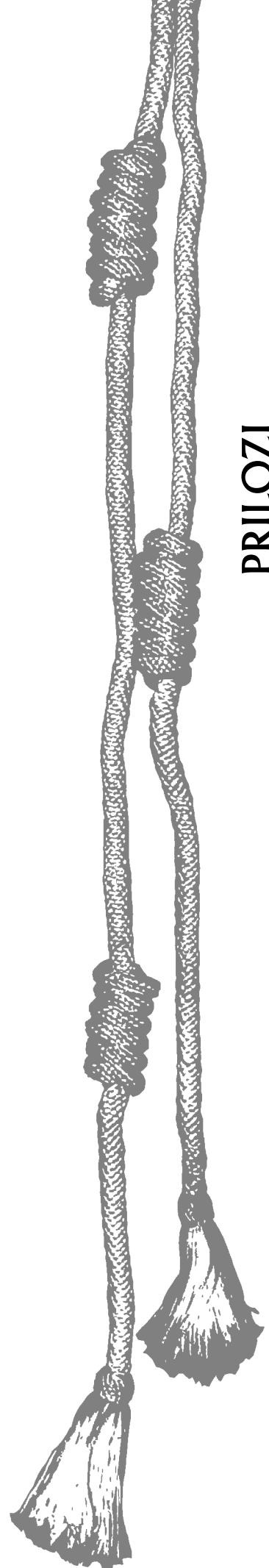
Ivan Sesar i samostanska braća. Nakon upoznavanja sa stradanjima samostana u posljednjem ratu i njegovom obnovom s posebnim naglaskom na vjersko-kulturnoj djelatnosti, novaci su se uputili u samostan na Široki Brijeg gdje su također srdačno primljeni i upoznati s mnogim vjersko-kulturnim blagodatima koje ovaj samostan pruža. Nakon ručka sa samostanskom braćom uslijedio je posjet samostanu i braći na Humcu u kojem je između ostaloga – kako smo već rekli – smješten novicijat Hercegovačke franjevačke provincije. Ovdje smo se upoznali s molitvenim i radnim životom braće novaka, ali i hercegovačkih postulanata, jer su i oni u ovom samostanu našli svoje prebivalište. Iza upoznavanja života zajednice uslijedilo je sportsko druženje. Odigran je mali nogometni turnir na kojem su pobijedili novaci iz Livna.

U večernjim satima nakon molitve slike krunice u crkvi s narodom, slavljenja je sveta misa koju je predvodio mnogopoštovani provincijal fra Ivan Sesar, te održao poticajnu propovijed za novake.

Treći dan susreta novaci su proveli u Međugorju. Prijepodne su hodočastili na brdo ukazanja moleći svetu krunicu. Nakon molitve posjetili su *Majčino selo i Kuću Milosrdnog Oca* u kojoj su slušali životne priče mladića koji su u ovoj ustanovi kako bi se odvikli od narkotika, a poslije su s njima zajedno i ručali. Popodne su hodočastili na brdo Križevac moleći put križa. Uvečer su sudjelovali s narodom na svetoj misi, a poslije večere bili su i na klanjanju pred Presvetim Oltarskim Sakramenton.

Nedjelja je bila zadnji dan susreta. Ovo četverodnevno druženje započelo je sa svetom misom a tako i završava. U međugorskoj župnoj crkvi nakon zajedničke sv. mise s narodom napravili su i nekoliko zajedničkih fotografija – za uspomenu. U podne su s braćom franjevcima objedovali, zahvalili im na srdačnoj dobrodošlici i lijepom prijemu. Na samom koncu uime župne zajednice novacima se obratio međugorski župnik fra Petar Vlašić čestitavši im na njihovom životnom odabiru uz želje da ustraju na Božjem putu!

M.E.

PRILOZI

KAPITUL NA ROGOŽINAMA

Ovogodišnji Kapitul na rogožinama održali smo u Novom Šeheru, 14. 9. 2009. Tom prigodom iznesene su smjernice i planovi Uprave Provincije. Govorili su provincial fra Lovro Gavran, vikar Provincije fra Marijan Karaula, definitör i ekonom fra Mirko Majdandžić i definitör fra Mato Topić. U nastavku donosimo njihova izlaganja.

IZVJEŠĆE SA GENERALNOG KAPITULA OFM (Asiz, 24. 5. - 20. 6. 2009)

Prije svega, pozdravljam sve vas ovdje okupljenu braću, a preko vas i sve one koji danas nisu mogli doći na ovaj naš bratski susret: naše stare i bolesne, koji su sigurno s nama sjedinjeni u duhu, a bit ćemo sjedinjeni i u molitvi.

Budući da sam ljetos sudjelovao na Generalnom kapitulu našega Reda, dužan sam vam iznijeti glavne poruke sa toga susreta. Bio je to 187. Generalni kapitul Reda Manje braće – prigodom 800. obljetnice utemeljenja Franjevačkog reda, slavljen u Asizu, od 24. svibnja do 20. lipnja 2009. godine. Nazočno je bilo preko 150 provinciala, kustosa i drugih službenih predstavnika Reda s pravom glasa iz 110 zemalja svijeta, te još tridesetak osoba u raznim tehničkim službama (kao tajnici, prevoditelji, razni eksperți...).

Biran je generalni ministar Reda i ponovno izabran fra José Rodríguez Carballo. Biran je također vikar Reda i 8 definitora. Izabrani su sve novi ljudi. (Ni jednom nije obnovljen mandat.) Budući da naša i poljska jezična skupina naizmjence daju kandidate za definitora, ovaj put je za generalnog definitora izabran Poljak, fra Karol Siekierka – jer je u proteklom šestogodištu tu službu vršio naš fra Šime Samac (*kojem želimo i od Boga molimo što brže ozdravljenje*).

Konstatirano je da Red trenutno djeluje u 110 država, ima 103 provincije, 8 samostalnih kustodija, 14 kustodija ovisnih o matičnim provincijama, 20 fondacija i jednu federaciju. Provincije su organizirane u 14 konferencija. (*Mi spadamo u Južnoslavensku konferenciju – skupa sa Hercegovinom, Hrvatskom i Slovenijom.*)

Trenutačno u svijetu imamo 14.162 brata, što je za 1.826 manje nego 2001. godine. Franjevački je red bio najbrojniji 1961. godine kad je imao

25.222 člana. Od tada se Red stalno smanjuje i stari, i to najviše u Europi i Sjevernoj Americi, dok raste u Južnoj Americi, Africi, Aziji, Australiji i Oceaniji.

Generalni kapitul je raspravljao o izazovima globalnih promjena, te o njihovu utjecaju na razvoj i budućnost Reda. Razgovaralo se osobito o prioritetima Reda u prošlom šestogodištu, koji i dalje ostaju prioriteti, a to su:

1. duh molitve i pobožnosti;
2. bratski život u zajednici;
3. malenost, siromaštvo i solidarnost;
4. evangelizacija i misija;
5. izobrazba i studij.

Na kraju je donesen i završni dokument pod naslovom: *Nositelji dara Evanđelja*, koji je već preveden na hrvatski jezik i uskoro ćete ga svi imati u rukama. I na kapitulu je, a i u tom dokumentu, naglašeno ovo: Evanđelje, Radosna vijest spasenja darovana nam je od Boga. Dužni smo taj dar prosljediti dalje. Poslani smo evangelizirati svijet. Poslani smo kao misionari *inter gentes* – tj. ponovno evangelizirati narode koji se smatraju kršćanskim, ali su se dobrano udaljili od kršćanskog duha; i *ad gentes*, tj. donijeti radosnu vijest i onima koji je do sada još nisu primili.

Uz ostalo, za našu provinciju je važna još jedna odluka Generalnog kapitula. U čl. 49 završnog dokumenta govori se i o anticipaciji ili odgodi provincijskih kapitula, ako se vrijeme njihova slavljenja poklapa s vremenom slavljenja Generalnog kapitula. Taj član glasi ovako:

U cilju da se zajamči prikladna priprema bilo generalnoga bilo provincijskih i kustodijskih kapitula, neka se šest mjeseci prije i poslije slavlja Generalnoga kapitula ne slave provincijski ili kustodijski kapituli. Jedinice koje s tom nakanom trebaju anticipirati ili odgoditi slavlje kapitula s obzirom na trogodišnji istek roka, neka to učine po propisu GGSS čl. 159 §1: *Predsjednik kapitula može, iz opravdanog razloga i pošto čuje definitorij, odgoditi slavlje Provincijskog kapitula do tri mjeseca preko trogodišta, ili ga slaviti do tri mjeseca prije isteka trogodišta. Da bi se slavlje Provincijskoga kapitula odgodilo ili anticipiralo više od tri mjeseca, traži se dopuštenje generalnoga ministra.*

Budući da se ovaj propis tiče i naše provincije, naš Definitorij smatra kako je najbolje da mi, kad za to dođe vrijeme, tražimo od Generalne kurije anticipaciju našeg Provincijskog kapitula za godinu dana, jer nam ne odgovara slavljenje kapitula pred Božić (*6 mjeseci prije poslije Generalnog kapitula*), nego u uobičajeno vrijeme, na kraju školske godine. (*Tražit ćemo anticipaciju, a ne odgodu, jer nismo izabrani na 7, nego na 6 godina, pa je razboritije i poštenije tražiti skraćenje, a ne produženje mandata*).

Generalni je ministar Reda, fra José Rodríguez Carballo, i meni osobno, a i ostalim provincijalima, nekoliko puta izričito rekao: *Pozdravite mi svu braću u Provinciji* – pa to ovom zgodom i činim.

Dao Bog da odluke Generalnog kapitula nađu odjeka i donesu ploda u životu i radu svakoga od nas!

Fra Lovro Gavran

GLAVNE PORUKE NAŠEGA PROVINCIJSKOG KAPITULA

U dogovoru članova uprave Provincije za ovaj naš današnji *Kapitol na rogožinama* pripala mi je obveza da pripravim nekoliko uvodnih rečenica za razgovor o temi *Glavne poruke našega Provincijskog kapitula*. Kapitol smo, prisjetimo se ukratko, proslavili na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu od 20. do 25. travnja ove godine. Nakon saslušanih izvješća i izbora novog Provincijskog vodstva, radilo se u četiri skupine i razmatralo sadašnje stanje Provincije, njezin dosadašnji ustroj i perspektive u Bosni i Hercegovini.

Dvije su stvari, čini se, obilježile šestodnevni rad Kapitula koji smo, inače, proslavili u ozračju 800. obljetnice franjevačkog pokreta i karizme:

1. Kapitol nam je, ponajprije, progovorio kroz svoje zaključke. Svaka od skupina, naime, predložila je više zaključaka koje je onda plenum, nakon dužeg ili kraćeg razmatranja, usvajao ili odbacivao. Usvojeno je njih više i teško se sada odlučiti koji je od kojeg važniji odnosno koji je najvažniji (svi su vrlo važni!) te bi najbolje bilo, kad bismo imali malo više vremena, a trebali bismo imati, sve ih još jednom pročitati i proanalizirati. Bilo bi ovo potrebno i zbog već spomenute obljetnice. Jer, obljetnica jest velika i važna, ali ne samo zbog dugog razdoblja i velikog broja godina nego još više zbog silnih djela koja je u proteklim stoljećima Gospodin ostvarivao po franjevcima na različitim područjima ljudskog djelovanja: vjerskom, kulturnom, znanstvenom, političkom itd. Kako u svijetu, tako i na ovim našim prostorima!

No ovo ne bi trebala biti prigoda da se samo kitimo perjem zasluga brojne naše starije i uglavnom pomrle (su)braće. Ovo bi mogao biti trenutak da se najprije sami upitamo, a onda i drugima na ovaj ili onaj način progovorimo o tome tko smo, što smo i kako ćemo ideal sv. Franje koji živi u nama unositi u različite sfere života XXI. stoljeća. I mi smo, kao i naši stari *ujaci*, također suočeni s brojnim pozitivnim zahtjevima i različitim pitanjima žena i ljudi našeg vremena koji traže novi smisao i novi sadržaj za svoj život. Međutim, jesmo li spremni i sposobni dati odgovor svakomu tko traži „razlog nade koja je u nama“ (usp. 1 Petr 3, 15) ili, da citiram riječi bivšeg generalnog ministra fra Giacoma Binija, „jesmo li mi danas u stanju utjeloviti Franjin evanđeoski program i posredovati ga uvjerljivo i radosno, vidljivo i privlačno, dušom i tijelom, riječju i životom, kako osobnim tako i zajedničkim?“ (*Franjevački red danas*, Rim, 2000., str. 7). A upravo je to izazov što nam ga nameće ovo vrijeme i današnji svijet i na koji nas upozorava naš ovogodišnji provincijski kapitol!

2. Cjelokupni rad Kapitula protekao je u nastavljanju primjene u životu naše redovničke zajednice novih *Provincijskih statuta* pri čemu smo, budimo iskreni, pokazali određeno neznanje. Naime, prije održavanja kapitula, a i na samom Kapitulu, bilo je puno upita, nezadovoljstva i negodovanja zbog toga što nije objavljeno koliko su pojedini kandidati za provincijalnog ministra dobili glasova braće u Provinciji. Ta pitanja su dobrim dijelom rezultat neznanja odredbe *Statuta Provincije*, čl. 53, da se „rezultati glasanja za kandidate za provincijala ne objavljaju“, a braća kojima je odredba bila poznata čudili su se i protestirali zašto je takva odredba uopće stavljena u *Statut Provincije*. I jedni i drugi pokazali su zapravo da nedovoljno poznaju *Generalne statute Reda*, prema kojima je sastavljena i odredba našega *Statuta Provincije*. A Generalni statuti u čl. 173, §3 propisuju: „U određivanju kandidata za službu provincijalnog ministra ili kustoda ishod prvih glasanja neka se odmah priopći braći provincije ili kustodije. *Ishod pak posljednjeg ili jedinog glasanja, ako je bilo samo jedno glasovanje, ne objavljuje se*“. U našoj se Provinciji obavlja samo jedno glasanje i rezultati se toga glasanja ne mogu objaviti.

Možda bi ovo mogla biti prigoda da se upitamo koliko mi zapravo poznajemo propise Reda i Provincije odnosno naše *Generalne konstitucije* i *Generalne statute*, kao i *Statut Provincije*. Nije ni čudo da je tako kad su rijetki samostani i zajednice, ako ih uopće ima, u kojima se sustavno

čitaju ti zakonici, a morali bi se čitati. Generalni statuti Reda, naime, određuju: „Ministri i gvardijani neka vode brigu da se u bratstvu u prikladno vrijeme, u svrhu neprestane obnove duha, čitaju i kroz razgovor razjašnjavaju spisi sv. Franje, Generalne konstitucije i drugi dokumenti što su ih za bolje tumačenje i prilagođavanje Pravila donijeli bilo generalni bilo provincijski kapitol“ (čl. 2, §2), i dalje: „Što je propisano u prethodnim paragrafima, neka se pobliže odredi u partikularnim statutima“ (čl. 2, §3).

A evo i što se o tome kaže u našem *Statutu Provincije*: „Svakoga petka u tjednu ili, ako je zgodnije, u određeni drugi dan, treba u vrijeme objeda ili uz neki drugi zajednički čin, po dogovoru na kućnom kapitolu, čitati dio Pravila, tako da se ono cijelovito pročita tijekom jednog mjeseca...“ (čl. 3, §1). I dalje: „Provincijski se ministar ima pobrinuti, u dogovoru s Vijećem za duhovnost i trajnu izobrazbu, da se za svaku godinu načini program što bi trebalo zajednički u određeno vrijeme pročitati iz spisa sv. Franje i drugih franjevačkih pisaca, iz Generalnih konstitucija ili Generalnih statuta, te službenih okružnica provincijske uprave, kao i ono što bi iz toga, kao prvu točku dnevног reda, na kućnom kapitolu trebalo pročitati i o tome razgovarati“ (čl. 3, §2).

Ima mjesta i opravdanosti da se upitamo: što se od svega toga kod nas ostvaruje!

Fra Marijan Karaula

NEKE INICIJATIVE ZA PASTORAL ZVANJA, ODGOJ I FORMACIJU - PRIGODOM SVEĆENIČKE GODINE

Svima nam je poznato da je ova godina proglašena svećeničkom godinom. Također nam je poznato da se u I. razred Franjevačke klasične gimnazije u Visokom ove školske godine upisalo svega pet sjemeništaraca koji su kandidati provincije *Bosne srebrene*. Na znanje i ovaj podatak da je trenutačno od I. do IV. razreda gimnazije 27 sjemeništaraca naše provincije.

Kada bih nakon ovog uvoda odmah otvorio diskusiju bilo bi zanimljivo čuti tko bi jedva dočekao da može ustati i osuditi sve u odgoju, u Sjemeništu ili Bogosloviji, u upravi Provincije ili ne znam gdje sve ne.

Mislim da je vrijedno zaustaviti se pred ovim životnim pitanjem za našu zajednicu, ne kao kritizeri naviknuti osuđivati jedni druge, nego kao braća kojima je prevažno tražiti odgovor na ovo i ovakva pitanja.

Statistikom se služimo s dvostrukim rizikom:

U prošlim vremenima, kada je statistika s obzirom na broj novih sjemeništaraca bila povoljna, mogli smo upasti u napast da ne preispituјemo kvalitetu redovničkog života u našim župnim i samostanskim zajednicama te svjesno ili nesvjesno mislimo kako je rezultat koji je broјčano pozitivan plod našeg dobrog djelovanja te je, prema tome, dovoljno nastaviti činiti ono što se oduvijek činilo.

Nasuprot tome, manjak bi zvanja mogao stvoriti osjećaj krivnje: možemo početi misliti kako nemamo zvanja jer ne živimo sukladno onome što smo se zavjetovali. Mogu se javiti osjećaji frustracije i rezignacije koji nas navodi da mislimo: *Ništa se ne može učiniti. Broјčano osipanje ionako nitko ne može zaustaviti.*

Jedan kratki blic-pogled na naš Red: godine 1973. bilo je 22.888 braće a krajem 2004. bilo je 16.493. Za 31 godinu smanjili smo se za 6.395, tj. za 27,94 %, što predstavlja prosječno smanjivanje od 206 braće godišnje.

Statistički ćemo se zaustaviti na našem Sjemeništu: Od oko 150 sjemeništaraca, koliko ih je bilo početkom 70-tih, njihov broj je nakon 1980. pao na oko 120, a već koncem 80-tih pada ispod 100. U školskoj godini 1991/92 bilo je 111 đaka, a na kraju rata, 1995/96. godine, njih 90. Možda bi trebalo posebno analizirati poslijeratne godine: školske godine 1996/97. bilo je 63 sjemeništarca a na početku 2009/10. u sva četiri razreda (bez postulanata) imamo 27 sjemeništaraca naše Provincije.

U zadnjih 20 godina statistika pokazuje da od upisa u I. razred do upisa u IV. razred ostane 30-45%. U posljednje 4 školske godine otpušten je veći broj sjemeništaraca nego inače:

- Generacija 2005/2006: upisano u I. razred 24 učenika - maturiralo 10 učenika;
- Generacija 2006/2007: upisan 31 učenik - upisano u IV. razred 7 učenika;
- Generacija 2007/2008. upisano 23 učenika - na kraju II. razreda ostalo 10 učenika;
- Generacija 2008/2009. upisano 18 učenika - na kraju I. razreda ostalo 9 učenika.

Prema mišljenju nekih profesora, uzroci tako naglog smanjivanja broja sjemeništaraca mogu biti sljedeći:

- ratna i poratna depopulacija velikog broja vjernika naših župa;
- manji broj djece u obiteljima koje su unatoč ratu ostale na našim župama;
- općenita kriza interesa za duhovna zvanja, poznata na Zapadu već dulji niz godina.

Sa sigurnošću se može ukazati na postojanje uzroka ovakvoga prevelikog broja otpuštanja sjemeništaraca zadnjih nekoliko godina, neproporcionalno otpuštanju s obzirom na ranije godine rada Franjevačke klasične gimnazije u Visokom. Od 69 negativnih ocjena na kraju ove školske godine, 34 negativne ocjene su iz hrvatskog jezika, predmeta kojeg su najbolji predavači bili oni profesori što su nas motivirali kako zavoljeti čitati knjigu i služiti se knjigom, što je i najvrjednije u čitavoj izobrazbi. Znamo da učenik može pasti na ispitu, ali u onim predmetima u kojima prevelik broj učenika pada na ispitu trebalo bi znati da i profesor može pasti na ispitu!

Sve ovo ne spominjem prvenstveno zbog toga da analiziram stanje u visočkoj gimnaziji, nego stanje u Provinciji, u našim župama. Bilo bi jako zanimljivo imati informaciju iz kojih župa naše Provincije (poštjući teško stradale župe čiji su župljani isključivo ili gotovo isključivo starija populacija) zadnjih tridesetak ili dvadesetak ili nešto manje godina nitko nije došao u Sjemenište, nije bilo bogoslova, mlade mise. Trebamo ozbiljno postaviti pitanje: *Zašto je to tako?* Kao što sam rekao konstataciju da profesor može pasti na ispitu, jednako tako treba reći konstataciju, barem što se tiče promoviranja redovničkih zvanja, da i fratri – gvardijani, župnici, kapelani - mogu pasti na ispitu!

Zbog toga u ovoj školskoj godini i Godini svećenika (a naša Provincija je i pastoralna provincija) planiramo mi iz Uprave napraviti program rada na promidžbi zvanja. Želimo s programom - u kojem će sudjelovati sjemeništarci, bogoslovi i novaci - obići više župa kojima ćemo predstaviti naše odgojne zavode, školovanje u njima i način pristupanja našoj zajednici, pozvati mlade u Sjemenište, postulaturu, Bogosloviju. Vrijedi pokušati učiniti nešto na promidžbi franjevačkih zvanja! Ovo može biti i dio naše aktivnosti u ovoj 800. obljetnici Franjevačkog reda.

Stoga se planiramo u ovoj školskoj godini najaviti u više župa i krajeva naše Provincije kako bismo propagirali zvanja. K tome, bilo bi vrijedno i kroz ovaj način izlaska u Provinciju propagirati i našu Franjevačku teologiju koja ove godine obilježava veliku obljetnicu: 100 godina neprekutog rada u Sarajevu, a da većina naših fratara ne zna za ovu obljetnicu. Imamo, dakle, više razloga za ovaj program! Vrijedi pokušati, a vi budite otvoreni za ovu ponudu i pomognite nam koliko bude u vašim mogućnostima!

Fra Mato Topić

HOMILIJA U POVODU OTVARANJA NOVE AKADEMSKE GODINE NA FRANJEVAČKOJ TEOLOGIJI U SARAJEVU

Veliko otkriće (Lk 9:18-22)

„A vi, što vi kažete, tko sam ja?“ Petar prihvati i reče: „Krist - Pomazanik Božji!“

Isus postavlja ovo pitanje učenicima dok kreće prema Jeruzalemu. Dobro mu je bilo poznato što ga tamo čeka. Znao je da će u Jeruzalemu umrijeti na križu. Nije mu bilo nimalo lako prihvati ranu i nasilnu smrt u trideset i trećoj godini. Razmišljao je o smislu svoga ljudskog života.

Zanimalo ga je: je li netko otkrio tko je on zapravo. Nakon toliko propovijedanja i čudesnih djela, ako ljudi ne bi prepoznali Isusovu božansku narav, sva njegova svjedočanstva pala bi u vodu. Kad je Isus čuo Petrov odgovor, odahnuo je, znao je da nije uzalud gubio vrijeme.

Nisu samo dvanaestorica, zahvaljujući Petru, otkrila prevučnu činjenicu da je Isus Krist – Pomazanik Božji, nego su otkrili i što ta činjenica za njih znači. Vjerni pradjedovskoj vjeri očekivali su od Boga kralja koji će ih povesti da zagospodare nad drugim plemenima. Petrove su se oči caklile od uzbuđenja dok je izricao svoje uvjerenje. Zato je bio posve šokiran kad je Isus počeo učiti da Pomazanik Božji mora umrijeti na križu.

Isus je srušio njihove ideje o Bogu koji gospodari nad drugima da bi zasvjedočio Boga koji služi svome narodu i za njih umire iz ljubavi. Otkrili su tako u Isusu ne samo ono što je on stvarno bio, nego su morali naučiti i ono što je to otkriće značilo. A to su dvije velike istine:

1. Isus je pitao učenike što drugi kažu o njemu da bi kasnije isto pitanje uputio i njima: „A vi, što vi kažete, tko sam ja?“ Ovdje otkrivamo prvu istinu: **nije dovoljno znati ono što su drugi rekli o Isusu!**

Mogu se položiti svi ispiti na teologiji iz onog što drugi govore i naučavaju o Isusu. Mogu se pročitati i sve knjige iz kristologije i završiti najviše bogoslovne nauke a da se ne postane (ne bude) kršćanin. **Isus mora biti naše osobno otkriće.** Ja moram susresti Isusa i u njemu prepoznati Krista Spasitelja!

Naša vjera nije bajka, nego **iskustvo osobnog susreta sa živim Bogom u osobi Isusa Krista, Sina Božjega.** Svakom od nas Isus dolazi ne pitajući: „Što govore i pišu drugi o meni“, nego: „A ti, što ti kažeš, tko sam ja?“

Apostol Pavao ne kaže: „Ja znam ono što sam povjerovao“, nego: „Ja znam **komu** sam povjerovao“ (2 Tim 1:12).

2. Isus više puta ponavlja učenicima da mora ići na križ i umrijeti: „Treba da Sin Čovječji bude ubijen“ (Lk 9:22); „Ja moram nastaviti put jer ne priliči da prorok pogine izvan Jeruzalema“ (Lk 13:33); „Treba da on mnogo pretrpi“ (Lk 17:25); „Treba da Sin Čovječji bude raspet“ (Lk 24:7).

Iz ovog se vidi da Isus jasno zna svoje odredište. Božja volja jest njegova volja. Nije imao drugog cilja osim učiniti na zemlji ono što ga je Bog poslao da učini.

Ovdje otkrivamo drugu istinu: **Isus ne ide u smrt iz nekakve ljubavi prema patnji, nego radi spasenja svih ljudi** od svega što nas otuduje i raščovjećuje.

Koliko sam se ja spremjan žrtvovati po Isusovu uzoru za rast prave čovječnosti svoje i svih ljudi s kojima živim? Što je volja Božja za mene? Koja je moja misija – moje poslanje?

Sv. Franjo Asiški u pismu bratu Anti Padovanskom kaže: „Drago mi je što braći predaješ sveto bogoslovje, samo **da se u takvu poučavanju ne gasi duh svete molitve i pobožnosti!**“

Poželjeh danas da nam studij teologije otkrije veličinu osobe Isusa Krista, kako bismo u Njemu mogli susresti Boga. Bez ovog osobnog susreta s Bogom, naš studij ostaje teorija koja ne može zatomiti našu glad za Bogom. Iskustvo Boga nije privilegij pojedinih mistika, nego je dano svakom čovjeku. Kako se to iskustvo doživljava? Kako ga prepoznati?

Da bismo iskusili Božju blizinu, potrebno je slušati Riječ Božju, moliti ne samo usnama, razumom, nego i srcem. Za sv. Franju Evanđelje je bilo ne samo knjiga nego živa osoba Isusa Krista, utjelovljena Riječ Božja.

Kako ću ja naviještati Isusa ako ga nisam upoznao, susreo, zavolio? Evo, to želim svima vama, kao i sebi, da otkrijemo veličinu Isusa Krista kroz studij i molitvu kako bismo postali njegovi svjedoci sve do nakraj zemlje!

Fra Pero Vrebac

PASTIRSKO PISMO BISKUPA BIH ČLANOVIMA FRANJEVAČKE OBITELJI U BIH

Draga braćo franjevci, drage sestre klarise i franjevke!

U prigodi završetka jubilarne Osamstote obljetnice Franjevačkog pokreta, 7. listopada 2009. godine želimo vam uputiti čestitku i poruku zahvalnosti, posvjetešenja vašeg identiteta i mjesta u Crkvi te riječi potpore, povjerenja, nade i obodrenja.

Želja nam je

- da dragocjenu baštinu svoga Reda još bolje upotrijebite;
- da svoju ljubav prema Crkvi, osobito u našoj zemlji, po uzoru na svoga svetog Utjemeljitelja Franju Asiškog, još više rasplamtite;
- i da Pravila, koja je vaš serafski otac povjerio Crkvi na odobrenje i na čuvanje, uznastojite sve revnije obdržavati.

Zahvalnost izričemo svakom članu vaše velike Franjevačke obitelji na području naše Biskupske konferencije i Metropolije, bilo da je fizički ovdje među nama ili je privremeno u nekoj od zemalja diljem europskog ili drugih kontinenata. Želimo svakome od vas da budući vaš život bude prožet vjernošću prema Kristovom Evanđelju i prema Crkvi, ugledajući se trajno u lik sv. Franje i uvažavajući njegove naputke.

Blagoslovljeni izvor

Vjerujemo da su mnogi i mnoge od vas, Franjinih duhovnih sinova i kćeri, bili barem jednom u Asizu i posjetili najvažnija mjesa vezana za ovozemaljski život svetog Franje. Zajcijelo ste zamijetili jedan oltar u kripti bazilike Sv. Marije Anđeoske, nedaleko od ostataka malog samostana u kojem je živio sv. Franjo. Oltarnu ploču nose grane jednog odrezanog stabla. Očito se i na taj način željelo prikazati istinu o Franjevačkom pokretu koji je sličan snažnom razgranatom stablu punom života.

Bogu hvala da je tako!

Već punih osam stotina godina traje povijest Franjevačkog pokreta, koji svoje početke ima u maloj asiškoj crkvici, poznatoj kao Porcijunkula. Ta povijest je slična povijesti cijele Kristove Crkve; u njoj je prepoznatljiv rast, procvat, plodnost, drame, padovi, uništenja pa obnavljanja. Zahvaljujući Duhu Svetom, koji ju je zahvatio od samih njezinih početaka, ta povijest franjevaštva se raširila po mnogim narodima zemaljske kugle i traje sve do u naše vrijeme, a ako Bog da teći će i dalje. Ta povijest je prepoznatljivo obilježena velikim brojem svetaca, blaženika, istinskih svjedoka vjere i drugih zaslužnih sluga i službenica Božjih.

Povijest obvezuje

S obzirom na slavnu prošlost vašega Pokreta, tako bogatog svetošću, apostolskom revnošću i požrtvovnošću u izgradnji Božjeg kraljevstva diljem svijeta kao i promicanjem kulture i civilizacije prožete duhom Evanđelja, morali biste i vi, današnji članovi velike Franjevačke obitelji, sve dublje uviđati svoju obvezu da ste dužnici takve slavne prošlosti te da se i sami trudite vjerodostojno ispisivati nove, svijetle epizode i etape te iste povijesti.

Podsjećanje na same početke Franjevačkog pokreta kao i na najvažnije odsjeke povijesti Reda općenito, a posebno njegove nazočnosti u našim krajevima, treba biti paradigma, obrazac

za vaše djelovanje i angažiranje u sadašnjosti, u našim aktualnim okolnostima, potrebama i mogućnostima. I vi ste danas, jednako kao i prijašnje generacije Franjevačke obitelji, pozvani da poslanje, koje vam je Bog po svojoj Crkvi udijelio, izvršavate kroz svoju vjernost Pravilima sv. Franje.

Sjećanje i posvjećivanje na veliki Božji dar Crkvi i svijetu u liku asiškog Siromaha, treba i vas potaknuti da znakove današnjeg vremena ispravno čitate i prepoznajete, te da se nastojite u neprekidnoj dinamičnoj vezi otvarati aktualnim izazovima i odgovarati na legitimna očekivanja Crkve i svijeta. Također vas ozbiljno potičemo da se pripravlјate za davanje svoga konstruktivnog priloga u zajedničkim naporima Crkve u izgradnji civilizacije ljubavi, odnosno reevangeliziranja današnjeg društva gdje god se to od vas bude tražilo.

Sveti Franjo – kao trajni uzor

Promatrajući dugu povijest Crkve, uočavamo kako njezina Božanska Glava Isus Krist, svjetlo svijeta (usp. Iv 8,12), uvijek iznova pali na svome mističnom tijelu nove jake ‘reflektore’, koji kao dragocjeni učitelji i putokazatelji života pomažu mnogim zalutalima, klonulima i dezorijentiranim naći i postići smisao i cilj svoga života. Takav iznimno snažan i učinkovit ‘reflektor’ bez sumnje je i veliki sin Crkve, utemeljitelj velike vaše duhovne obitelji, sveti Franjo Asiški. Bog ga je izabrao i osposobio za izvanrednu zadaću koju je trebao obaviti u Crkvi, ne samo radi njega osobno, nego i radi spasenja mnogih drugih.

Franjin izbor i primjer vama je svima dobro poznat. On je od početka svoga odazivanja Božjem pozivu uspijevao jasno čitati Evandelje i uzeo je sebi u zadatak da ga provodi u djelo. Njegov pogled je bio usredotočen na Vječnu Božju Riječ, koja je postala čovjekom, našim bratom.

Nasljedovanje života te usvojenje Božje Riječi od rođenja pa do smrti Franjo je bio uzeo sebi kao životni zadatak. Isus Krist je za Franju bio jedini učitelj kojega je on slijedio radikalno, beskompromisno, cijelim svojim bićem, neslomljivom vjernošću i potpunom samozatajom.

On se potpuno opredijelio i zalagao za život u najvećem siromaštvu i samoodrivanju te u potpunoj spremnosti služiti Bogu i bližnjemu, tj. braći i sestrama. Franjo je ljude, stvari i zbivanja (kao što je bila i njegova dugotrajna bolest) samo toliko cijenio i smatrao vrijednim koliko su mu pomagale ostvariti onaj najviši ideal koji ga je nezaustavljivo privlačio i prožimao, a to je: biti s Kristom razapet na križ, kako to za sebe izreče i apostol Pavao (usp. Gal 2,19). Takav ‘kristoliki’ način života, koji se sastoji u radikalnom odgovoru u nasljedovanju Krista, nije bio predložen samo apostolu Pavlu i drugim apostolima, niti samo Franji Asiškom, nego i tolikim drugim Kristovim sljedbenicima tijekom duge povijesti Crkve.

Mnogi su taj prijedlog ozbiljno shvatili i nastojali na njega odgovoriti preuzimanjem evanđeoskih savjeta, tj. životom u redovništvu. Tako su postupili i prvi Franjini sudrugovi. U tom duhu je i sam Franjo njima i svima iza njih dao jasne naputke i ostavio dragocjenu duhovnu baštinu. Snagom Božjega Duha, koji je bio na djelu i kod Franje i u njegovoju duhovnoj baštini, opstalo je tijekom svih ovih osam stoljeća Franjevačkog pokreta trajno jedinstvo među svim generacijama Franjinih sinova i kćeri. Radikalno nasljedovanje Krista je uvijek ujedno i proročki znak Crkve u konkretnom vremenu i ambijentu. A taj znak je namijenjen i Crkvi i svijetu i potreban je i jednom i drugom.

I vi, današnji članovi velike Franjevačke obitelji pozvani ste, poput vašega Utемeljitelja i tolikih drugih njegovih sljedbenika – otvarati se sadašnjosti i budućnosti prepoznajući u svakidašnjici nazočnost i djelovanje utjelovljenog Sina Božjega, koji je „isti i jučer i danas i zauvijek“ (Hebr 13,8).

Duh sv. Franje u vašem životu i djelovanju

Suvremeno naše društvo treba, kao i ono jučerašnje, duh sv. Franje, jer treba Krista. A Franjo je uspjevao Kristov duh širiti oko sebe i ostaviti ga svojim sljedbenicima u baštinu. Taj ‘franjevački duh’ sastoji se u vjerodostojnom naslijedovanju Krista, živeći s Kristom, od Krista i za Krista, propovijedajući i riječima i djelima njegovo Evandelje, radeći na vlastitom obraćenju i pomažući u obraćenju drugih te zalažući se i brinući se za spasenje duša.

Sve to podrazumijeva trajnu vjernost Kristovoj Crkvi i njezinu nauku, odnosno njezinu vodstvu i učiteljstvu, kako je to i sv. Franjo pokazao svojim vlastitim primjerom i naučavao svojim riječima. Jer, on nikada nije dopustio da se i najmanje odijeli od onih koje je prepoznao kao Božje glasnike u Kristovoj Crkvi. Imao je i Franjo svojih muka, gorkih razočaranja i nesporazuma, ali je uspjevao uvijek nadići ograničenosti pojedinih osoba i nebitnih događanja, gledajući pred sobom svoga božanskog Učitelja i slušajući njegove riječi: “Oče, posveti ih u istini, tvoja je riječ istina” (Iv 17,17).

Trebamo svi zajedno moliti zagovor sv. Franje da svima nama Duh Sveti uvijek prosvjetljuje pamet i pokreće srce kako bismo svi ostali vjerni Kristu i njegovoj Crkvi i u aktualnim izazovima i poteškoćama naše životne sredine.

Zacijelo se osjećate ponukanim da, kao Franjini duhovni sinovi i kćeri, današnjim ljudima, našim sunarodnjacima i suvremenicima, zorno pokazuјete sliku svoga Utemeljitelja, za kojega njegovi životopisci tvrde da je bio „vir catholicus, totus apostolicus“, tj. katolički, potpuno apostolski čovjek.

Uvijek u zajedništvu s Crkvom

I za vas je potrebno da se istinski trudite ići stopama Kristovim (usp. 1 Pt 2,21) slijedeći svoj dragocjeni uzor - sv. Franju, koji je sav živio za Krista i njegovu Crkvu. Budete li tako živjeli, vaš će život, poput Franjina, biti to vjernija slika Krista Spasitelja, poslušnog, djevičanskog i siromašnog.

Time ćete učinkovitije svjedočiti za njegov dar spasenja i taj dar izmoliti i ‘isposlovati’ mnogim dušama naših suvremenika.

Važno je i za vas, kao i za cijelu našu domovinsku Crkvu, da slijedite i uvažavate od Crkve autentično iznošeno i tumačeno njezino učenje, kako bi se izbjegle zabune i neugodnosti pa i nepotrebni nemiri, koji su uvijek bili štetni za jedinstvo i plodnost Crkve.

Potičemo vas i ovom prigodom da rado slušate i uvažavate što govori Crkva i što od vas očekuje! Ispunjavajte rado i njezine želje kad se radi o učvršćenju i proširenju Božjeg kraljevstva u dušama vjernika i drugih naših suvremenika. Posvećujte sami sebe u duhu svojih redovničkih Pravila, koja su plod Božjega nadahnuća i putokaz kako se Evandelje Kristovo provodi u djelu! Vaš sveti Osnivač jasno ističe da mu je sam Bog objavio kako će živjeti, da Pravila dolaze od Boga i da se moraju doslovno vršiti. Zacijelo vam je poznat suvremeni nauk Crkve, istican u više navrata i od vaših redovničkih poglavara, kako je vaša redovnička poslušnost naslijedovanje samoga Krista u njegovoj poslušnosti Ocu i u njegovom spasiteljskom poslanju u svijetu. Očekuje se s pravom od svakog člana vaših zajednica, koji je svjestan svoje uloge u zajednici Crkve, da se trudi kako ne bi izdao osnovna nadahnuća svoga zavjeta poslušnosti, nego da se uvijek ravna prema Isusovu primjeru, premda to katkada može biti i teško. Ispravan primjer starijih članova u vašim zajednicama pomoći će mladima više nego mnoga teorijska predavanja i razmatranja o poslušnosti.

Nerijetki su Pape, pa i u prošlom stoljeću, uvijek iznova isticali Franjevački red kao evanđeoski autentičan. Kao takav zaslužuje divljenje, simpatije i povjerenje ljudi samo ako pohlepa za posjedovanjem zemaljskih dobara nikako ne prodre u franjevačke samostane i u duše Franjinih

sljedbenika. Pape podsjećaju na poznatu istinu da je Franjo svoj Red osnovao na dubokim temeljima savršenog siromaštva. Zato bi to savršeno siromaštvo trebalo biti posebno obilježje Franjevačkog reda posvuda gdje se on nalazi. Članovi Reda - u duhu Franjinog stava – ne bi smjeli ništa vlasnički posjedovati, ni pojedinačno ni u zajednici. Za sv. Franju, kako to stoji i u Pravilima (usp. pogl VI.) slava najuzvišenijeg siromaštva je to što je braću siromaštvo učinilo baštinicima i kraljevima nebeskog kraljevstva, osiromašilo ih je u stvarima, a uzvisilo u krjepostima.

Franjo stavlja svu brigu za uzdržavanje svoje braće u ruke Božje Providnosti. A ona će braću to više pomagati što oni budu vjerniji siromaštvu.

To ujedno znači da onoliko koliko se braća budu udaljila od siromaštva, toliko slabiji će biti rezultat njihova apostolskog života i rada, jer će se i ljudi udaljiti od njih.

Specifičnost franjevačke duhovnosti

Nema sumnje da su sv. Franjo i cijeli Franjevački pokret, tj. svi redovi nastali iz toga pokreta, učinili mnogo za Crkvu, kao i za duhovnu i kulturnu obnovu i napredak društva, odnosno svijeta, i to upravo zahvaljujući svome siromaštvu. Analizirajući povijest Franjevačkoga pokreta i Franjevačkih redova - muških i ženskih - može se ustanoviti da je bilo uvijek šteta i za sam pokret, tj. Redove, odnosno za franjevačku karizmu, kao i za one kojima su franjevci i franjevke bili poslani od Božje providnosti, odnosno od Crkve, kada su braća ili sestre napuštali ideale svoga svetog Utetmeljitelja i vodili međusobno ili s drugima u Crkvi ili u društvu rasprave o siromaštvu, odnosno o pravu na posjedovanje materijalnih dobara. Pape ističu da pravi franjevački duh iziskuje veliku, savršenu poniznost, koja uključuje potpuno povjerenje u Božju providnost i poslušnost Crkvi i vlastitim redovničkim poglavarima te potpunu neovisnost odnosno nenavezanost na materijalna dobra po zavjetima siromaštva i djevičanstva, odnosno čistoće.

Nema sumnje da je franjevaštvo specifičan stil života koji zahtijeva herojstvo. Ali ono je i utemeljeno na posebnom Božjem pozivu. Ono može računati na posebne darove Duha Svetoga i može biti izvor izvrsnih utjeha, koje proizvode slatke plodove istinske radosti, kako je zabilježeno od životopisaca Reda još iz prvih njegovih godina.

Osjetljivi za potrebe ljudi

Crkva danas promatra i vaše redovničke kuće - samostane kao svojevsne duhovne centrale, koje svoju životnu okolinu opskrbljuju snažnom energijom ispravnog življenja. Svojim riječima i primjerom svoga života vi, kao redovnici i redovnice, pokazujete ne samo članovima Crkve, nego općenito ljudima put ispravnog, kreposnog života. Tako ujedno učvršćujete temelje svakog normalnog ljudskog društvenog poretka.

Cijela Crkva, pa tako i naša domovinska, s pravom očekuje od vas, članova velike i zaslужne Franjevačke zajednice, da se vaša nazočnost i danas u svijetu suvremenih i naših domaćih izazova, problema i šansi očituje u službi i u ljubavi prema ljudima u duhu primjera vašeg velikog Utetmeljitelja asiškog Siromaška, a to znači u duhu Isusa Krista. Slično se očekuje i od Bogu posvećenih osoba u drugim redovničkim družbama, koje će uzvišene ciljeve svoga poziva ostvarivati u vjerodostojnom i ustrajnom naslijedovanju svojih svetih utetmeljitelja i utetmeljiteljica. Ali, primjer sv. Franje sadrži doista jedinstvenu originalnost koja se razlikuje od sličnih primjera drugih velikih duša i svetih utetmeljitelja. Zato i ima Franjin primjer tako privlačnu snagu. Doista je upadljiva činjenica da sv. Franjo ni nakon osam stotina godina nije ništa izgubio od svoje svježine, privlačnosti i životnosti, te se i danas kao i kroz sva dosadašnja stoljeća njemu dive i kršćani i nekršćani. On pripada cijelom čovječanstvu.

Kako to da sv. Franjo ima utjecaja na tolika i tako raznovrsna ljudska srca? Zacijelo i zbog prepoznatljivog i vjerodostojnog evanđeoskog njegova stava, držanja, koji trajno ižaruje i socijalnu

poruku, a koja je uostalom bitna sastavnica Kristove Radosne vijesti. Kad god bi Franjo propovijedao recimo o pravednosti ili o nužnosti dijeljenja, on bi tada ujedno pojašnjavao i vječnu i bitnu vrijednost Isusovih blaženstava. Sama struktura povijesti čovječanstva, a pogotovo sama srž Kristova Evanđelja, nezamislivi su bez tih blaženstava.

Voljeti današnjeg našeg čovjeka i njemu istinski pomagati, znači sigurno ulijevati u njegovo beznađe kršćansku nadu. Znači također zalažati se odlučnije za obespravljene potičući i njih same da više drže do svoga dostojanstva i da se ne umaraju u traženju povratka oduzetog im dostojanstva i mnogih od njihovih neupitnih osnovnih ljudskih prava i sloboda; znači zalažati se za duhovnu i materijalnu obnovu pojedinaca, skupina i cijele zemlje; poticati sve žrtve rata na velikodušno oprštanje i pomirenje s drugima pa i s neprijateljima – sve u duhu Franjinog hvalospjeva: „Hvaljen budi, moj Gospodine, za sve one koji iz ljubavi prema tebi oprštaju i slabosti, nevolje i progonstvo podnose.....“

Otvoreni za budućnost

Potičemo vas, braće i sestre, članovi velike Franjevačke obitelji, koji Božjom providnošću živite i zauzeto djelujete na području naših nad/biskupijskih zajednica u Bosni i Hercegovini i gdje, osobito vi braće franjevci, niste od jučer nego više od sedam stoljeća, ujedinite se u žarkoj, iskrenoj molitvi svomu velikom duhovnom ocu Franji i molite osobito za sebe i svoje zajednice:

- Ti si, sveti naš oče Franjo, svoje suvremenike uspio približiti Kristu; pomozi i nama da mi svoje suvremenike također približimo Kristu, u ovom našem kritičnom i dramatičnom vremenu i podneblju.
- Ti si cijelim svojim srcem suošjećao s poteškoćama ljudi svoga vremena; pomozi da i mi imadnemo svoja srca naslonjena na Kristovo Božansko srce, u kojem ima mjesta za sve ljude, te da i mi mognemo spremno nositi i rješavati terete i probleme našeg životnog ambijenta: socijalne, kulturne, društvene, privredne, moralne, političke i sve druge jade današnjih ljudi u našim selima i gradovima, njihove zbumjenosti, frustriranosti, razočaranja, zastranjenja, nemire i neizvjesnosti.
- Pomozi nam da tu pomoć, koju trebamo i želimo drugima pružiti, obučemo u ruho Kristova Evanđelja, kako bi i za kršćane i nekršćane naše zemlje i našeg vremena Krist zasjao kao jedini „Put, Istina i Život“ (Iv 14.6), tj. kao istinski Spasitelj i Usrećitelj čovječanstva.

Dok vam zahvaljujemo za svu vašu dosadašnju vjernost Kristu i vašu apostolsku revnost za dobro duša suvremenika, u duhu saborskih i posaborskih dokumenata te naputaka i odluka posljednjih Papa, potičemo vas da s kršćanskom nadom i optimizmom izgrađujete današnjicu spremajući se i za sutrašnjicu – vremenitu i vječnu.

Zato vas potičemo:

- Neka ljubav prema Kristu i njegovoj Crkvi bude u središtu vaših briga i nastojanja!
- Primajte s povjerenjem smjernice koje naša Crkva određuje i odluke koje ona donosi na različitim područjima crkvenog života na dobro svih njezinih članova!
- Dajite i dalje svjedočanstvo vjernosti svoje redovničke zajednice Petrovoj Stolici i mješnoj Crkvi na čelu s njezinim Biskupom!
- Sudjelujte svjesno i angažirano, u duhu karizme svoga Reda, u volji i nakani Crkve da učinkovito pomogne posrnulom, klonulom i dezorientiranom čovjeku našeg podneblja!

- Prihvatile svjesno i odgovorno sadašnju situaciju i izazove s kojima se sučeljava naš hrvatski narod u ovoj zemlji, kao i drugi narodi oko nas, opterećeni još mnogim i otvorenim ranama ratne pustoši, nepravde i beznađa, i naviještajte mu Krista evanđeoskom strpljivošću i na način koji će im najviše pomoći u njihovim životnim situacijama.
- Neka svaki član vaše zajednice bude svjestan da je na temelju svoga krsnog i redovničkog poziva dužan sudjelovati u poslanju naše domovinske ali i sveopće Crkve, u skladu s apostolatom koji vrši u svojoj redovničkoj zajednici i koji ona obavlja u zajednici Božjeg naroda u našoj zemlji i po cijelom svijetu.

Molimo za sve vas Krista, Dobrog Pastira da vam – po zagovoru Presvete Bogorodice Marije, koju je sv. Franjo osobito častio, kao i vjernog Kristovog Sluge sv. Franje te sv. Klare i drugih svetih članova Franjevačkih redova - omogući radostan i blažen susret s njime na pragu vječnosti.

Neka Vas sve blagoslovi Trojedini Bog, Otac i Sin i Duh Sveti!

O svetom Franji, 2009.

Vaši biskupi:

Vinko kardinal Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski i predsjednik BK BiH, v. r.

Mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki, v. r.

Mons. Ratko Perić, mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski, v. r.

Mons. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski, v. r.

**BISKUPSKA KONFERENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE
CONFERENTIA EPISCOPORUM BOSNIAE ET HERCEGOVINAЕ**

BiH - 71000 Sarajevo - Kaptol 32 - tel/fax: + 387 33 66 68 67 - e-mail: bkbih@bih.net.ba - www.bkbih.ba

Prot. broj: 216 /09

Sarajevo, 6. listopada 2009.

**Mnogopoštovani franjevački provincijalni poglavari i poglavarice,
poštovane poglavarice sestara klarisa!**

Dijeleći radost obilježavanja osam stoljeća franjevačke karizme, koja je kroz povijest imala i danas ima izuzetno važno značenje na ovim prostorima, šaljem Vam Pastirsko pismo nas biskupa Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Ujedinjujem svoju molitvu s molitvom svih vas da svemogući Bog, po zagovoru vašeg utemeljitelja i brata svakog čovjeka svetog Franje, izmoli svima vama koji živite njegovu karizmu obilje Božjega Duha te uvijek budete blagoslov Crkvi, narodu, svojoj zajednici i svakom čovjeku.

Izražavajući još jednom radost zbog vaše velike obljetnice, zazivam na vas i na sve članove vaših zajednica obilje Božjeg blagoslova i najiskrenije pozdravljam!

Dostavlja se:

1. Fra Lovri Gavranu, provincijalu Franjevačke provincije Bosne Srebrene – Sarajevo;
2. Fra Ivanu Sesaru, provincijalu Hercegovačke franjevačke provincije – Mostar;
3. S. Ivanki Mihaljević, provincijalnoj glavarici Školskih sestara franjevki Bosansko – hrvatske provincije – Sarajevo;
4. S. Jelenki Puljić, provincijalnoj glavarici Školskih sestara franjevki Hercegovačke provincije – Mostar;
5. S. Ivani Šuljić, Samostan sv. Klare - Brestovsko
6. Arhivu.

PJEVAJ I IDI SVOJIM PUTOM

O vedrini kao krepsti starijih ljudi

Piše: Bernhard Welte

S njemačkog preveo: fra Živko Petričević

O vedrini kao krepsti rijetko se govori. Nas starije ljude predstavlja se obično kao pomalo mrzovoljne i ne pretjerano vedre. Ali vedrina može ipak biti krepst. I stariji ljudi mogu na svoj način biti veoma vedri i to je onda štoviše osobita krepst. Mladi ljudi su ponekad sami od sebe vedri i veseli. To je lijep dar prirode, ali jedva osobita krepst. Također je nažalost i sreća mladenačke veselosti često sasvim nepostojana. Svježa, živahna narav drži za mlade ljude, kako se čini, u jednoj vrećici pripravne i smijeh i plač.

Kod nas starijih ljudi to je drugačije. Prirodna veselost ne cvate tako lako. Ali, ni prirodna žalost. Velike borbe, koje pripadaju mladosti, su izvorene i teške odluke, koje joj pripadaju, već su davno donesene, ovako ili onako. U duhovnim stvarima treba se dakako i dalje rvati, sve dok naš duh ostaje budan. Ali ova duhovna nastojanja događaju se na miran način.

Mnoga stečena iskustva su se na jedan neobičan način skupila u srcu. Stoga se ne damo tako lako zavaravati prolaznom dražesti svagdašnje aktualnosti. Mi smo već vidjeli kako mnogo toga sličnoga dolazi, a također i odlazi. S vremenom smo također naučili čitati pozadinu jasnih i na oko jednostavnih riječi koje se oko nas govore. Mi se dakle, ne damo tako lako nasamariti. I tako su naše misli zagonetnije, a možda također i komplikirane, a često i sumnjičavije nego prije. Poneka zrnca koja su prije bila bačena u nemirno polje srca, smjela su izniknuti i rasti i sazrijevati i sjati sad na jesenskom suncu. Drugo je dakako ostalo ležati i nije krenulo dalje. Ali, i nad njim sad sjaji jesensko sunce.

Svjetske zagonetke nismo mogli riješiti, sad to znamo. Ali, one su kao zagonetke u međuvremenu a čak i kao tajne postale jasnije i sad s njima možemo mirnije živjeti i one nas više ne smetaju. U tjelesnom užitku morali smo se tu i tamo ograničiti. I pamćenje nas zna ostaviti na cjedilu u najnezgodnijem trenutku. Ne želimo u to vjerovati i katkad smo stoga pomalo preuzetni. Ne bismo to trebali činiti.

Mnogi bliski nam ljudi nisu više na ovom nemirnom svijetu. Mnogi naši prijatelji su među mrtvima. Tako će to dobro biti. Ali, mi smo pak zahvalni da neki još žive. Ali, duh može još živjeti i cvasti jedno određeno vrijeme. Još smijemo ono što se nakupilo od misli i iskustava natočiti drugim ljudima i za druge ljude kao osvježavajuće piće. I možemo im ponekad neko dobro svjetlo zapaliti. Ono će biti drugačije boje i temperature od vatre, koju smo kao mladi potpaljivali.

A onda nas obuzme neka čudnovata lakoća i vedrina, ne znamo uopće odakle i kako. To je kao neki poklon iz nevidljive ruke ili kao svjetlo lepršanje krila nekog anđela. Mi bismo trebali ovaj poklon koji nam je tu dolepršao dobro primiti, i čuvati ga da se ponovno ne ozlijedi i ne ugasi. I mi bismo trebali svoje činiti, da se on živo razvije. Trebali bismo gledati da svjetlo ove vedrine, kojemu se hoćemo hrabro i veselo okrenuti, može postojano postati i stalno ostati. Ono može sasvim dobro živjeti s malo melankolije, koja dakako tome pripada. Onda ono žarko sjaji kao sunce u tmurnosti i to je ponekad sasvim lijepo. Ali, svjetlo i mi s njim moramo se hrabro boriti protiv one vrste mrzovoljne i tupe žalosti koja nas također zna spopasti. To bi trebalo svjetlo vedrine moći svladati. Ove sjene trebali bismo moći sasvim protjerati. Tako bi se vedrina nas starijih ljudi, iako poklonjena, mogla razviti u krepst koja zahtjeva cijelo naše srce i cijelu našu hrabrost. Ona ima vlastiti i novi način i razlikuje se jasno od one prirodne veselosti mladih.

Ovoj vedrini pripada i to, da ponešto biva lakše, nego što se činilo, i da se nešto smije lakše uzeti, što se u svojoj pojavi izuzetno važno činilo. Znamo kako brzo će to proći. Naučili smo prozirati nevažne važnosti. I tako se tome možemo smijati. U ovoj vedrini možemo također naše vlastite poteškoće i ograničenja malo lakše prihvataći i tomu se smijati. Makar to bilo kao malo čudo, da se također i tomu može smijati.

A što se tiče tereta i zbilje svijeta, njegovih problema i njegovih boli i njegove borbe, što dakako i nama pripada, to ostaje ozbiljno i teško i poziva nas na ozbiljnost naše supatnje i pomoći. Ali ova ozbiljnost nije više sad u vedrini naših godina u se zatvorena niti u se zavrnu-ta. Ona je više otvorena i slobodna i ona osjeća nešto svjetla u svim ovim problemima i svoj ovoj boli i u svoj ovoj borbi. I tako se ozbiljnost, i naočigled onog što je čini tako ozbiljnom, usuđuje malo smješkati. To ne čini danoj zbilji nikakvu štetu. Ali to je čuva od mračne tvrdo-glavosti, otvara joj put u slobodu i čini je elastičnom i gipkom. Vedrina joj daje na put nešto kao sjajnu mudrost.

Tako može u vedrini starijih ljudi, ako uspije, sve lakše i bolje postati, kako teret vlastitog tijela i života, tako također i teret i žalost svijeta. I ona se pokazuje uvijek iznova kao jedno dobro protusredstvo protiv otvrdnutosti, ne samo protiv onih koje starenje ponekad sa sobom donosi, nego također i protiv drugih i opasnijih, u kojima se ljudi katkad ukoče u svojoj ljutnji ili u svojoj žalosti ili čak u svome očaju. Zato mi stariji ljudi dugujemo svijetu ovaj dar vedrine. Ona dakako ne uklanja brzo ono žalosno i ono zlo iz svijeta. Ali ona pomaže da se to nadvlada lakše, i s jednim svjetlijim i jasnjim smislom.

Ova tako mnogo olakšavajuća lakoća dolazi kao s neba, kao od nekog anđela. Dolazi li ona čak od Boga? Dok u ovom kontekstu izgovaramo ovu značajnu i kratku riječ, Bog, upast će nam u oči, da je uopće ne uzimamo tako lako u usta. Ali, što hoće kazati, Neiskazivo, postaje tiše i veće i katkad se pokazuje malo u vedrini i dolazi bliže. I to je onda jedino, što je stvarno ozbiljno. I upravo od ovog jedinog ozbiljnog postaje svijet lakši i svjetlij, uključujući i njegove tame.

U ovom kontekstu možemo također vidjeti kako je potrebna velika i smiona hrabrost vjere da se božanski dar vedrine održi.

Krepost vedrine na koju ovdje mislimo, sposobnost smiješka i pored nesavršenosti svijeta, puna je neke vrste tihe ljubavi. Jer vedrina ovog smiješka daleko je udaljena od svega zlobnoga i gorkoga i također od svake nepomišljene ravnodušnosti. I ako ova vedrina lako prihvata svijet, vanjski kao i unutarnji, tako u ovom lakom prihvatanju svijeta leži naklonost, ispunjena ljubavlju i prijaznošću. Vedrome je od srca lako prihvatiti da svi ljudi postoje. I on će se lako veseliti s veselima, i uvijek će rado biti pripravan rado razumjeti žalosne i opterećene, i – ukoliko to može – utješiti ih, podići ih iz njihove žalosti prema svjetlu. Tako će im on pomoći ići korak dalje. U njemu će živjeti vedra i ljubavlju prožeta spremnost, da bude svima blizu i da bude otvoren za sve, osobito za one koji možda imaju razlog biti žalosni ili ljuti: vedra i ljubavi dostojna spremnost služenja prema svima.

Ljubavlju prožeta vedrina starijih ljudi imat će najčešće posla s mlađim ljudima. Ona će biti daleko od toga da se ne veseli njihovoj mladosti i njihovim uspjesima. Ovo može dakako katkada za nas starije ljude biti kušnja. Ali dobro veselo raspoloženje u kojem ljubav sja, nadići se ovu kušnju i pratit će mlađe ljude s ljubaznim razumijevanje i katkada im, ako se za to ukaže prilika, dati spasonosni savjet ili pružiti ohrabrujuću pomoć.

U vedroj, ljubavlju zagrijanoj ljubaznosti prihvatićemo i vršnjake a i mlađe, a osobito njihove slabosti i nastranosti koje nam na njima više upadaju u oči nego na nama samima.

S ljubavlju zagrijanom vedrinom sjetit ćemo se uvijek iznova i mnogih naših pokojnih rođaka i prijatelja. Od srca ćemo im željeti tihu tajnu njihova mira u kojem konačno svaka bol i svaka borba života iščezavaju. I vječno svjetlo koje izgleda tako nejasno, a koje mi ipak za njih smijemo očekivati. Tako ćemo se katkada vedri, ljubavlju ispunjeni i sabrani, ophoditi s njima.

Ljubav koja živi tiho i nemetljivo, ali budno u istinskoj vedrini, obuhvatit će svašta i sve. Jer ona je u svojoj dubini i visini jedan dar i jedna zraka iz one tajne koja sama ljubi, koja svašta i sve obuhvaća, a osobito one koji su najčešće umorni opterećeni.

Dobro sazrela i ljubavlju ispunjena vedrina je također uvijek puna pouzdanja i nade. Takvi stavovi kao pouzdanje i nada procvatu gotovo sami iz nje. Pokušajmo samo jednom na dobar i ljubavlju ispunjeni način biti veseli, onda ćemo brzo opaziti, da to uopće ne ide bez svjetlog i nadom ispunjenog pouzdanja.

Dakako, ovo vedro pouzdanje uvijek se iznova mora boriti protiv straha koji se uvijek vrzma u našem srcu. Stoga nije ni s ove strane vedrina ni njezina nada sama po sebi razumljiva. Ona je i s obzirom na strah jedan osobiti dar Božji s kojim se mi s osobitom hrabrošću moramo upustiti. Dakle, to je stvarno krepost. Ona može pobijediti strah i njegove moći, ali to nikada nije lako. Ali, sunce – uzmimo još jednom ovu sliku – izlazi ponekad i iznad magluštinâ, s kojima se bori i konačno ih rastjera.

Nada vedrine, ukoliko je ozbiljna i zrela, ne podliježe lakomislenosti, da bi se zavaravala o zemaljskim mogućnostima, koje nam ostaju. Znamo: naše godine idu kraju. Još su doduše žive naše misli i naši nagoni. Ali ipak ne bezgranično. I znamo također, da će poteškoće starenja rasti, jedva primjetno, ali ustrajno.

I pored toga katkad nam je dano, da budemo vedri i u vedrini pouzdani. Budimo hrabri da ovo shvatimo. Onda ćemo vidjeti: za ovu vrstu vedrine ne pada nam preteško ni rast sjena, ni približavanje onoga, što nam izgleda kao noć.

U ovoj svetoj lakomislenosti vedrog starenja živi nešto božanskog i ona je ispunjena jednom samo njoj svojstvenoj pobožnosti. To je pobožnost koja može gledati iznad patnje i tame i smrti u nevidljivo svjetlo. To je jedna zraka onog svjetla, i stoga ona može sjati kao zvijezda uvečer.

Zato je ova vedrina, ukoliko je prava, također nešto slično anđelu. I to je kao da kaže: Ne boj se! Došlo što došlo, doći će iz ruke Božje i voditi u Božje srce. Tamo je sakriveni izvor svjetla, koje i tamu čini vedrom. Ne boj se!

U ovom smislu je vedrina nas seniora velika i lijepa, a to je i kršćanska krepost. Augustin je to rekao u jednom svom govoru, jednom dobrom i kratkom riječju: „*Canta et ambula!*“ Pjevaj i idi svojim putom (*Sermo* 256, 3. PL 38, 1193).

IN MEMORIAM

FRA MARKO GELO

1950. - 2009.

GOVOR GORIČKOG GVARDIJANA NA UKOPU + FRA MARKA GELE

Preuzvišeni o. biskupe Franjo Komarica, mnp. oo. provincijali fra Lovro Gavrane i fra Ivane Sesaru, dragi Ivane, Perica, Niko i Angelina s obiteljima, braćo svećenici i sveštenici, predstavnici islamske zajednice, časne sestre, mnogobrojna rodbina i prijatelji pok. fra Marka Gele!

U godini kada slavimo 800. obljetnicu od utemeljenja Franjevačkog reda, 150. obljetnicu crkve i samostana na Gorici te godinu posvećenu svećenicima, uistinu nenadano i iznenada napustio nas je i preselio se Gospodinu naš subrat fra Marko Gelo.

Fra Marko Gelo, sin Jakova i Jele r. Rimac, rođen je u Kovačiću 2. siječnja 1950. a kršten 3. siječnja 1950. godine u župnoj crkvi u Ljubunčiću. Krizman je 15. kolovoza 1960. Osnovnu školu završio je u Strupniću (1957.-1961.) i Čelebiću (1961.-1966.), a srednju na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom (1966.-1972.). Franjevački habit obukao je 14. srpnja 1972. u Visokom, a godinu novicijata proveo u Kraljevoj Sutjesci, gdje je položio i svoje prve redovničke zavjete 17. rujna 1973. Filozofsko-teološki studij studirao je u Sarajevu (1973.-1978.), Münsteru (1978.-1979.) i Ljubljani (1979.-1980.). Svećane je zavjete položio u Sarajevu, na Bistriku, 19. listopada 1977. Za đakona je zaređen 7. svibnja 1979., a za svećenika 12. svibnja 1979. u Münsteru (Njemačka). Vojni je rok služio u Beogradu (1969.-1971.).

Službu župnog vikara (kapelana) obnašao je na Petrićevcu (1979.-1982.), u Novom Šeheru (1982.-1985.), Livnu (1985.-1987.), Vidošima

(1997.-2000.) i Podhumu (od kolovoza 2009.). Službu župnika obavljao je u Bihaću (1987/88.), Livnu (1988.-1997.), Vidošima (2000.-2003.), te ponovno u Livnu (2003.-2009.). U međuvremenu je bio i član uprave Franjevačke provincije Bosne Srebrenе (definitor) (2000.-2003). U dva maha je bio dekan livanjskog dekanata (1988.-1998; 2003-2009.). Smrt ga je zatekla na službi župnog vikara u Podhumu i livanjskog dekana. Preminuo je od posljedica srčanog udara, 21. kolovoza 2009. u 18 sati u Herceg Novom.

Kao gimnazijalac, bio je član uredništva *Novog cvijeta*, a u vrijeme studija teologije poznat i popularan pjevač VIS-a JUKIĆ. Prije godinu dana obnovio je izlaženje *Vjesnika župe Svih svetih* i u dosadašnja tri broja bio njegov glavni i odgovorni urednik. Osim angažmana u redovitom pastoralu, bio je godinama član Pastoralnog vijeća pri Biskupskoj Konferenciji BiH i provincijskog pastoralnog vijeća. Za vrijeme domovinskog rata ustrajno je i predano radio na stišavanju ratnih strasti te na zaštiti kulturne baštine Pravoslavne crkve u livanjskom kraju i pomaganju ratnih stradalnika – katolika, pravoslavaca i muslimana. Svima je dijelio humanitarnu pomoć i tako pomogao nekima da prežive. U svakom je čovjeku, prema svojoj franjevačkoj karizmi, gledao prije svega čovjeka. Bio je i istaknuti pobornik ekumenizma i međureligijskog dijaloga. Stoga i jest zanimljiva sljedeća simbolika: umro je u Herceg Novom, rođnom gradu sveca fra Leopolda Mandića, preteče ekumenizma; ređen je 12. svibnja na fra Leopoldov spomendan. Zadnjih je godina rado boravio u Igalu kod Herceg Novog, u toplicama gdje se liječio. Medicinsko osoblje iz Igala preko svoje predstavnice med. s. Ljubice Nikolić, duboko dirnuto nenadanom njegovom smrću, izrazilo nam je svoju sućut a preko nas i rodbini i prijateljima. U izrazu sućuti ona je progovorila o kvalitetama koje je posjedovao fra Marko i o bogatstvu svakog susreta koje su oni doživljavali u njegovom društvu.

Fra Marko se želio odmoriti i osvježiti od napornog rada na njivi Gospodnjoj i pripremiti za novu etapu pastoralnog rada kao župni vikar u župi Podhum, ali tu etapu Gospodin je usmjerio prema sebi. Volio je provinciju Bosnu Srebrenu i livanjski kraj, kao i sve ljude livanjskog kraja, stoga i jesu zadnje njegove riječi, upućene onima koji su mu pomagali da preživi, bile da je iz Livna.

Ostvaren život, bez obzira na godine, jest život življenju ispunjenju Božjeg plana koji On ima sa svakim čovjekom.

Brate Marko, hvala ti za sve što si dobra učinio i preporučujemo te milosrđu Božjem. Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

Zahvaljujem svima onima koji su na bilo koji način pomogli ovih dana oko prijevoza i izdavanju potrebnih dokumenata za prijevoz pokojnog fra Marka iz Podgorice do Livna, kao i onima u Herceg Novom, posebno don Benjaminu Petroviću, župniku i svim sestrama milosrdnicama iz Herceg Novog. Veliko hvala i svima vama ovdje prisutnima što ste došli iskazati posljednju počast zemnim ostacima našeg pokojnog subrata fra Marka Gele.

Fra Marko Semren, gvardijan

HOMILIJA MNP. O. PROVINCIJALA FRA LOVRE GAVRANA NA POKOPU + FRA MARKA GELE

Draga braće franjevcu, cijenjeni ožalošćeni članovi fra Markove uže i šire obitelji, draga rodbino i prijatelji našega pokojnog brata, fra Marka Gele!

Prije svega, svima vam izražavam najdublju sućut, kako u svoje osobno ime, tako i u ime sve braće franjevaca naše i fra Markove Franjevačke provincije Bosne Srebrenе.

Velik je gubitak za Provinciju i za cijelu našu franjevačku obitelj smrt bilo kojega brata, a osobito nas teško pogoda iznenadna smrt našeg još uvijek mladog i vrlo aktivnog brata fra Marka.

No, Božja volja je suverena i njegova je dobrota neupitna. Svaka je smrt za sve nas tajna, ali znamo da je ta tajna u ruci i u potpunoj vlasti našeg predobrog nebeskog Oca, pa nam ni na pamet ne pada pitati: *O Bože, zašto?* Istina, i to mi slobodno možemo pitati, ali znamo da na ovom svijetu nema i ne može biti adekvatna odgovora. Odgovor ćemo doznati tek u vječnosti, ako strpljivo i predano ovdje na zemlji prihvativimo Božju volju, onakvu kakva jest, makar je mi i ne razumjeli i ne shvatili. U tom je smislu bezuvjetno i prihvaćamo.

Uza sve to, svaki smrtni slučaj nam je prigoda da se zamislimo i nad svojim životom i nad smisлом života uopće.

Gledajući na fra Markov životopis, slobodno možemo reći da je on svoj život pametno uložio i dobro iskoristio, kako na slavu Božju, tako i na spas duša, osobito onih iz svoga, livanjskog kraja, u kojem je služio tijekom gotovo cijelog svoga svećeničkog života: dijelom kao župni vikar, dijelom kao župnik, a neko vrijeme je služio i na razini cijele Franjevačke provincije Bosne Srebrene, kao član njezine Uprave, tj. kao definitor, a na razini Banjolučke biskupije – kao dekan livanjskoga kraja. To su redovite službe nas svećenika franjevaca, pa tko te službe dostoјno obavlja, on dostoјno služi i Bogu i narodu. A tim služenjem je lijepo ispunjen i smisao našeg svećeničkog i redovničkog života.

Jer, vjerno služiti Bogu i narodu znači ispuniti prvu, najveću i na kraju krajeva jedinu Božju zapovijed: *Ljubi Gospodina, Boga svoga, svim srcem svojim..., a bližnjega svoga kao samoga sebe.* O toj Božjoj zapovijedi ovise i zakon i proroci; i nema druge zapovijedi veće od ove (usp. Mt 22, 37-40). Gledajući s ovoga gledišta, uvjereni smo da je fra Marko zaista iskreno vršio volju Božju, te da se sada nalazi u vječnoj slavi Kraljevstva nebeskoga.

No, moramo biti iskreni i prema sebi, a pogotovo prema Bogu, pa priznati da je svaki čovjek, uza svu svoju dobrotu, također i nesavršeno biće. Stoga su nesavršena i naša najbolja djela i najbolje nakane, a svi smo pozvani bodriti i poticati jedni druge na što savršenije služenje Bogu, pozvani smo i moliti jedni za druge, da nam Bog oprosti naše nesavršenosti, mane, propuste, pogreške, našu neumjerenost, srdžbu, inat, prkos, naše neumjesne i grube riječi, našu nepravdu, a koji puta i našu zlobu, jer i to se katkada u nama pojavi. Zato smo pozvani da se svi skupa i danas, a i ubuduće, molimo i za našega fra Marka.

Molitva nam je tim više potrebna zato da nas Bog sačuva od nagle i iznenadne smrti. Kao što znate, fra Marko je umro naglo i nenadano. Ne znači da je svaka nagla i nenadana smrt uvijek zlo za dušu čovjeka koji umire – jer ima mnogo dobrih ljudi koji su uvijek koliko-toliko spremni za smrt, kad god i kako god se ona pojavi. Ali većina nas i većina ljudi uopće nije tako spremna na iznenadnu smrt. I to je ono što nas posebno zabrinjava. Jer svi mi vidimo da iznenada umiru i mnogi mladi i naizgled zdravi ljudi. Pa ipak rijetko postavljamo sebi pitanje: *Tko je sljedeći? Da nisam možda ja? Jesam li spreman i koliko sam spreman?* To su vrlo ozbiljna pitanja, koja bi svaki ozbiljan čovjek morao sebi postaviti svako jutro i svaku večer, prije svakog putovanja i prije svakog posla. Jer nikad ne možemo biti sigurni hoćemo li započeti posao završiti i hoćemo li se s putovanja vratiti živi i zdravi.

Naš dobar Bog, nebeski Otac, uzimajući između nas ovako iznenada našega brata fra Marka, želi nas očinski poučiti: *Sine moj, kćeri moja! Tvoj život nije u tvojim, nego u mojim rukama. Budi spreman. Ne lutaj. Vrati mi se. Ispuni svoj život smisлом i dobrotom. Moraš znati zašto živiš. Ne smiješ svoj život protratiti uludo. Ne smiješ se poigravati ni svojim ni tuđim životom, jer bi se onda poigravao i svojom vječnom sudbinom. Tvoja vječnost ovisi o tvojoj sadašnjosti. Svaki trenutak sadašnjosti može biti presudan za čitavu vječnost. Iskoristi na dobro dar života, kako bi se zauvjek mogao radovati, uživajući puninu života u vječnosti, nakon tjelesne smrti, tj. nakon što položiš ispit vjernosti do groba...*

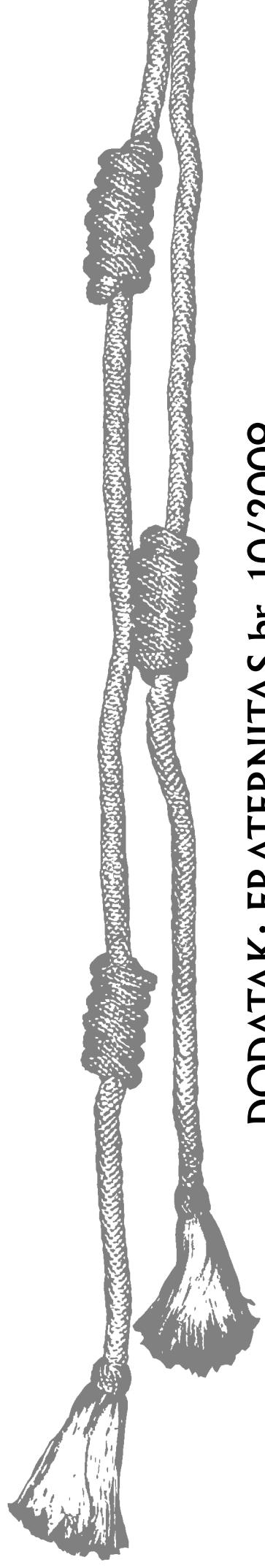
S nadom da je naš fra Marko uspješno položio taj ispit vjernosti, molimo Gospodina da ga obilno nagradi vječnom radošću, a ujedno se preporučujemo i u njegove molitve da nam isprosi od

Boga milost da ne tratimo život uludo, te da uvijek budemo spremni za konačni susret sa dobim nebeskim Ocem, ali ujedno i pravednim Sucem, koji dobre nagrađuje vječnom nagradom, ali i zle kažnjava zaslужenom kaznom.

Dobri Oče, oprosti sve kazne našemu bratu fra Marku i pridruži ga svetima svojim u svome Kraljevstvu!

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine! I svjetlost vječna neka mu svijetli!

Počivao u miru Božjem! Amen.

DODATAK: FRATERNITAS br. 10/2009.